

نمیکنند بلکه بمقتضای کلام لسان اذ ابتلی ببلتین اختاراهونهما مردن را بجز
تزیج داده مترقب مرگ فجای و مترصد ملک الموت می باشند اما تیر و عای شان از
نا توانی بدهن اجابت نبرد آلات حرب مصروف ثمن آرد و دال و اسباب ضرب
مردمن کا کوش و تقابل آنچه از اسلحه با قیست جاریه جیران و زره سخت جان به حقیقت ناشنا
و سوسه بجا بنگرد که اگر خدا ناخواسته درین ایام که تیغ و سپر بگردد و تیر و سنان صرف قیمت
کنند و جوگشت و شمشیر سیف مخالف آخته تیغ شود و جزا بکند چون دم شمشیر بر کردیم کاری دیگر
از ما تواند برآمد مگر بران مبر و چون زخم خندان لب بپاسخ کشودند که بوجب مصون ^{بشعر}

جراحات السنان لها التیام ولا یلقام مآجراح السنان

ان الله بد وقت کارزار لب و دشنام القدر مخالفان را خواهم رنجانید که تا دم مرگ
در دندمت و خجالت مقابل ما خلاص نشوند یا و کان حیران لبس بای استقامت در میدان
هنوز نشود و اندلی و ستیاری تالان از جای نتواند چنبد و سواران برق تاز اگر کاری در پیش آید
از شهرستان هتلی تا کشور عدم بطرفه العین تواند رسید دل سیر و کرمی بازار میرتش برق ^{انداز}
چون دو دو باروت شورش و تان توب بهوائی گفته کوله باز و پیشی باروت بخلائی شکم ساز
تیر انداز بنمای قبضه کمالی چکه کش امرواری و رساله دار از غایت تهور و دلیری برفش آمده
جان سپاری شجاعت پیشکان این لشکر اگر با رستم و ستان مقابل شود و بای ثبات از جا
برندارند اگر چه از غایت ضعف پند و دلاوران این کرده را اگر با سام نرمان اتفاق مقابل ^{افتد}
از پیشش کمتر نیند هر چند بسش نهایت نا توانی بود جا که ان تنخواه پنج شش ماه نیافند و در شش و پنج
حیرانی که چه باید کرد و دور اندیشان جو بس بکمال کار باخته آیند و در پیشانی که چه خواهد شد
کار و دواب از هم شکست که بجز زبانانند نامیه حال بمغنون این مقال منقشر دارند مصرع آنچه برامیر
از بار ما و انیم و دل اقبال از زبان در کام مصروف شکایت تیر و بختی و خیول را جان در سینه
کله منبختی فیلانان بموقف عرض میسازند که ای آرزوی حشمت و غره رشک اصحاب الفیل

فیضان بمرک خویش خاک بر سر میکنند از پیشگاه دولت ارشاد میفرود که خاکست بهمن برود و سالی
 فیضان برد از که پس میبشند نمایند انجا پس میبشند است و از و عنای اصطبل معروف میگردد
 که ای حیات و ممات ما را بطاعت و تقصیر گفت جو و تو کفیل سببان خاصه از غایت قوت سبکبار
 میخواهند که جابر زبور عناصر شکسته با ویه پای وسعت آبا و عدم کردند بکنند فدوی با نیک
 ناخورده میگوید که در عدم هم علف و دانه نیست بدین حیل چند ی متوقف اند حکم است
 نفاذ مییابد که بسیار بجا میکنند حق بجانب ایشان است نرکان و ان عرابه کش از کشیدن
 تن ستوده و از کران جان زیر کوه کاهی بزبان حال میگویند که ما را خلاق کل برای حمل بار کران
 استریه است نه برای تحمل ریخ جوع و کاهی دست بدعا میدارند که خداوند از ما کنایه
 صادر شود و خطای واقع کرد که بکافات آن پوست ما کشند و بکاه برگشند تا بدین وسیله
 روی علف پیچ معوض بان پوست که شتران کشتن که کردن غرور باد شاه مفتیم
 مشر و معنی او روند با قبال عالی روی نیاز بر خاک انکسار کند آشته بعرض میرسانند که
 فک رقبه و اطعام بموجب رض قرآنی اجزای هر یک دارد اگر بر نای عمل شود تا دم مرگ
 رقبه عبودیت بکردن طوع داریم و اگر اول مرکز خاطر و الا باشد روزی شکم ما کشند
 که قوای ظاهری و باطنی جمع کرده سر قیاد و صحاری کشیم و بدعای دولت ابد چونند پروازیم
 با شماع این معنی زبان معجز طراز کو هر بار بان شکر که در منع غذا از شتران و وحکمت است
 امتحان صبر اینطایفه و دویم اینکه چون نفس نفیس ما که از نفسانیت مبراست مجمع افادت
 عام و افانیت تمام مخلوق شده میخواهم که بر غم آیه **إِنَّ الَّذِينَ كَذَبُوا بآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا**
وَعَنْهَا لَا تَفْتَحُ لَهُمُ الْبَابَ السَّمَاءِ وَلَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى يَلْجُ
الْجَلَّ فِي سَمِّ الْخَيْاطِ الْقَدَرِ شَرَانِ را انرا سازیم که کرده مذکور را با خود بختیم
 ماند و بود طلبه مدرسه برینوضع است که باید اینک فتوحی رو نماید بجز باب فتح کیفی و درین
 میجو اند اگر چه جهانی زبر و زبر شد کما این بجا رکان را بعلت طلبی عظیم میبشند اما لایفی

لایذکر حال جمله برایشان استقبال خوف عظیم بعضی در مکان ضرورتی میگویند هر چه پیش
جزای افعال ناقصه است و اکثری در زمان ناسیجی همان میسرنده که مقتضای مضمون
مزن فال بدکار و در حال بد اینهمه خجسته بحث مادی است یکی در مناظره که عدل تحقیقی و تقدیری
هر دو غلط و دیگری در مذکره تائید معنوی سابق علامت غیر متفرق بود و الحال سماع و قیاس
علامت بخل است نجات در شدت جوع و غلبه عطش بجرعه آب اکتفا میکنند که شاید چون
جمع و العین تائید قیام مقام و و علت کرد و منطقیا زمان بر وقت میسر آید نفعی القیه
است و صغیر و کبری سبی و تلاش منتج بجای موضوع نمودن اسباب زندگانی محمول بر نادانی
وجه بخش سالبه کلیه در آرزو و بر آمدن لبست تباین در خزان و الا بتقریب اخذ شماره معینه
اتفاق رفتن سیاق و از جندی بموجب اذافات الشرطیات المشروطه و ایش فراموش
کرده ام تا بدربانت حالش چه رسد که حسب ظاهر بقاعده تجنیس معلوم میشود که خزان صورت
خوابه دارد و آری کج در خوابه باید میگویند صیرفیان را از همیشه نگاه متمیز خالص از مغشوش
از کار افتاده در خلط زرد از خلا مملو شرفی از غم اینکه درین خزان نرسیده زرد و رو از غایت خرم
مانند که درین گنجینه پائی جبارت گذارد و از نهایت احتیاج باور چه بار که به افزون الا
در آید حضار محفل رحمت منزل و متفقدان صحبت سراسر نبوت از سزا غبت بمانند
بمت قوت تا طعمه ای مصروف تعداد معایب خوان دین میدارند و این صفت قبیحه را
سرمایه حسن سخن می انگارند بحدی که اگر محاسب فلک بدست چه شمار و عاجز آید تا توانایی
القدر از لوایح کرده بده که اگر مسموع شود که دشمنی بدزد و استلای معده مژگونی خدا
این رهن مبارک لعین وستان ساز و هر کفر افساد خون باعث حمزه بشه باشد زبان
آرند که غالبان از ولایتی از و اخانه سرکار زدیده اگر سفره سخنان طبع کشند مکش اینکه
سب از خانه فلان بوی کباب شنیدم و اگر خوان کلمات شیرین بمیان آرند نقلش آنکه هیچ
بر در بهمان مرغ بسمل دیدم حضور جرب زبانی مصروف روغن قاز مایه بدن بهفوت خشک

خداست و ما غنی است که در هر کار چون فکر سازد از نارسایی فکر و خیل و در هر سخن چون اندیش
 بلند از بستی اندیشه شکر یک تازه واردی تا زبان بعرض حال کشاید انقدر از جد و بدش
 سخن را ند که مطلب قوت شود مدعا را اموش که زد و نور سیدیه تا بحال اظهار مقصود و آید
 چنان حالش بیان کند که آن بیچاره هم از اطلاعش قاصر باشد و انا میست که با وجود
 بجز این خود را به دان میباید منع عمرش و راز باد که اینهم غنیمت است و در مطیع خاصه صحت
 که کبابی صد مرغ بر سیخ نزنند که در خیال خام و شبی لی که طباغ اطعمه کوزه کون نه نزد مکر اصفا
 اجلال پیش خدمتان از خدمت معزول بشکر گذاری عنایات خداوندانه مصروف و عنان
 مهت بخلائی وطن معطوف المقصود تنهائی این صحت عجیب و روز میگذارد و ایام حیات شمام
 قلم اینجا رسید و سرشکست

از نشر موقوفات کجا جمع کرده شد

لا اله الا الله محمد صلی الله علیه و آله

بر وانه جات در مقدمه مشا و اشتن و جوه مینه معا فیداران از قسم اراضی و نقدی و چند و روز مینه و سالانه
 و غیره که بتصرف فرق مبارک حضور پر نور دام اقباله از قدیم الایام در وجه معیشت فقرای و عا کوه محتاجین
 از علاقه متعلقه ایشان بجاری و اصل باقی و مجموع خارج جمع سوای مال سرکار مقرر و موافقت مقید
 بقید تحقیقات از صیغه داران و غیبت عمل را مد قیام جاری گشته و میگرد و مکر موی ایهم نیز که برادر
 بنال و دوازده تنگ سستی و تنگی یکی به از عتس و فلاکت لب بر بند چون نبش فیض طوبیت بندگان حضور
 پر نور با فاضلت امام مصروف و عنان مهت و الا نهست تهر فیه خواص و معلوم معطوفت بند انکارش
 میرو و کبند نهست بر و انجات که در مخصوص بدیشان رسیده و میرسد بموجب تحقیقات از
 صیغه داران متفضل قدیم و جدید و عمل را که لغایت گذشته و پوسته درست نموده بر سبیل تحیل تسلیم
 و در باب موافقات جدید حکم قطعی بالشان صادر کرده و بموجب آن با جرای و امتناع بر وانه
 و جوه نا کار را بدون صدور بر وانه با حدی جاری لسان از نه جبر که از روی کاغذ گذرانیده و

و کاغذ علی حسین علیان اختلاف و تجا و ز بسیار بوضوح می پیوندد و معذرا بند مرتب بهر کجری
معنی هنوز نرسیدند که معافیند از آن قدیم را که تقرر و وجه معینه شان بپایه ثبوت و تحقیق رسیده
و داخل لغات معانیات شد هرگز مراحت و تفرغ نرساند و وجوئات آنها بدستور جاری
دارند تا مستحقان بحقوق خویش فایز بوده و بکسب رافت خداوند رسیده و فایز ابدال بدعا
و دام عمر و اعتدای مدارج اقبال بندگان حضور بر نور دام اقباله مشغول باشند عند الحساب
موفق بر در انجات مجرا و محبوب خواهد شد مرقوم و هم جامد الاخر^{۳۲} ۱۳ هجری قمری صلعم
لا اله الا الله بر شاد و حسب تحصیل برگشته گوار

درین ایام بیست فرجام طلوع کویک نصرت و طفر و موب ایام فیروزی اثر از مطلع دولت لایزال
و بهر حیثیت و اجلال میامن اقبال عدو مال ابدال بندهگان حضور بر نور دام اقباله بدین آیین از
کمن قوه بمنصف فعل آمد که شیو غلام ای تعلق از نایین که از چندی با و نخوت بیروت افکنده و گوش
هموش سینه غفلت افکنده سر از جا و اطاعت و حاضر باشی بچیده و پای از مسک منیران بردار
و انقباض کشیده باغوائی ابلیس بتلبیس ره سپریادی غوایت و ضلالت گردیده بود از آنجا که کهنه
رعایا و شبانی برایاها کمن مطلع نظر و محوط خاطر میباشند نخستین باقتضای روت عام و کمیت تمام
جراغ انداز و ایالات در پیشش گذارسته و بهت با غماض و اعتساف از جرایم عفو نایانیش گماشته
نخواستیم که نخل عافیتش از پنجه برکنده و بنیاد آسایشش از بن برافکنده شود و عوامت الامور چون اطفال
نوا بر بغی و غداوش ضرورتا و لا محاله الویه طفر فرود کشد نصرت اثر تنبیه و تادیش از جابجه کلنداران
بحفر مورچه رسیده مواد نرم و پیکار و سر بایه جنگ و کارزار آماده و هیاهو خستند آن معذور سیه
و خیم العاقبت نیز هوای حرکت ندجوی خاک غرامت و خذلان بر سر نخته تاسه روز جمعیت در آن
بر لایه شمار و کندیدن مورچه مجاذات افواج طفر آثار پرده خست امشب که شب نهم جمادی الاخری^{۳۲}
بود از غیب عساکر طفر با نعره عافیت برخویشرتک دیده بی التهاب نابره قتال با بی ثباتش از جابه
بادش کردار و کیمیف نزارش منجر بکلای وطن کرد و بدینیا و قلعشش که چون بنای حساب پیروز

نمی آید از جنبش باوقه سرکار برباد شد چون مفروض مجاد و امنش ضرورتاً بلال استوار
جنود ظفر نمود و یار و یاور و محاربه و معاودش البته سیلی خور و ستیزه دعا کر نصرت ما نخواستند
لذا اشتها نامه متعاقب بروانه بد امیرسد باید که بر تعلق داران و مالکداران ابلاغ احکام نظام
نمایند و در باره امتناع جا همیشه علقه مستعلقه و احضار و سبک کردنش حتی الوسع تقید
بلیغ و تهدیدات شدید نگارند که از آنکه مقهور فرمایند و خط جاکرم تواند کرد و مرقوم هم جادی الاخری^{۳۲} است
والیهما مهران و ستان ری خیال پرام حساب الله

بروانه کرامت نشانه محترمت چهارم شهر ریح الثانی^{۳۳} بهتری محتوی این مضمون منبغش خون که حکم
حضور بر نور دایم اقباله نگارش مبر و که آن عوالم بر تبت خود را بر عهده نیابت ناظم ضلع و لمو مستقل
و بحال است در محضه حبالات با بخاطر مع و اطمینان رسانیده باشند و بروقت تمام و کمال از رعایت
خود بیایق ساز و در گرفتاری رهنمان و غارتگران و امنیت مواضع و طرق و شوارع کوشش
بلیغ بکار بر و که اثری ازین گونه اشرار و فتن باقی نماند و جمهور رعایا و برایا و کشف امن و
آمان بوده بدعای دولت ابد مدت مشغول باشند زیرا که حضور بر نور دایم اقباله را امری^{عظمت}
از ترغیب خلائق و اسالیب رعایا و امنیت طرق و شوارع مطمح نظر نیست باید که از صد و شش
خود مطمئن شوار تحصیل داران و امنران علاقه خود در خصوص بنویسند تا مطمئن بوده بکار سرکار
مستند باشند تا ریح لب ششم شهر ریح الثانی سید الیه عز و رو و منزه و سرایه مفاخرت و مبادات
امن و دلند بر طبق ایامی شرف استمالی متوالی فحادی بذالیک محترمت و سبک تطیکر کشیده می شود
که بمضامین فیض تعین ارشاد و شرف بنیاد و ارسیده خود را بعهده نیابت چک سلون بحال و
با استقلال بنیادند و جمیع خاطر و اطمینان دل با امور متعلقه و مقدمات مرجعه پرو خسته بگی
بست بد و تقوایی و خیر اندیشی بطریقیکه منتج رفاه رعایا و برایا و باعث افزونی مال سرکار باشد
مصرف دارند و انصرام مهام و انتساق و انتظام و امان نظر با امور سابقه و لاحق
و عامل و تعمق بصواب بد حال مال و تدابیر امنیت طرق و شوارع و میاست و حفاظت کافه

از دستبرد متروان بد انجام ذمه خود جدا شده و شتر خرم و بهوشیاری از کف کند شده
باطلاع و اظهار معاملات جزئی و کلی پرداخته باشند و مقوم بهت بهم رسد ان شاء الله

سنة ۱۳۳۲ هجری قمری صلعم

تمام شد شتر از کلیات

طاب علینک شتر

مرحوم

قصاید در زبان اردو من کلیات طالب علیخان عشقانی تخلص مجتمع ساخت با وجود
 خان مخفوریانها اردو حک ساخته بده
 محمد علی برای یاکار نوشته

بسم الله الرحمن الرحيم
 غم نشین هون اگر با پس مری مال جان ۴۸ و این غیبی دی طبع روان کنج روان
 خاک هون بر نه فلک کین او تهاون منت مور هون بر نه سلیمان کا بکلو لون جان
 در شهوار شکستی من ز بالسنی میری نه صد هی جنهن در کار نه ابرین
 کمری در یوزه مدام آکیم دمان ابر بابه طبع رنگین کامیری بوجین دریا بوجان
 شمع کافوری و موی نین گو بزم افروز طبع روشن هی میری روشن مهر تابان
 تر زبانی سی میری برگ کل تری فحل صحن گلشن هی میری کن سخن سی دیون
 آب کو هر هون گردین نه زمین بر هرگز نکلون در یاسی تو هون زینت کوشش نان
 بستی رتبه من بیان با به عمت هی بند سایه هون بر هی مرآتالبه جرج مکان
 زوریه تها که او تها بار امانت محسی ضعفیه هی که یکا نه سهونین جان
 کوشه دامن عمت هی میری سجه من سوخی سوخی میری میرانه ز بالسنی هی زبان
 ذره گردین ده هون که سپهر اخضر جستجو من میری هی کرد جهان سرگردان
 مایه قدر نه منده هی بسامانین به لکسی من هی هون روشن تیغ عریان

هون نه باند تکلف کي اربابل
نور خورشيد هون گر لاکه ملون بائي من
خار هون پر نه کسي سبي کرون انک غلش
دست همت نهين بيان بچه خورشيد سبي کم
سلسله هي ميري شفته مزاجي کا وراز
برک جمعيت دل هي ميري ناسازي صرخ
ابني همت کا مين بنده هون که چکي دو
فرما مطلب هو تو مين قطع کرون سوتال
سرمد کام طلب ميري سيرة روزي
هو نه گرو خدا نو و ميراد امن دل
چشم کم سبي نه مجي ديکهي برگزگو هون
تر زبان او کي علاج سي هونين حکاي
استان شوکت و

کوه تمکين فلک قدر سحاب لغت
ابرا حسان نه اکرا و سکا مقاطر نوتا
فريق سبي او کي بنوتا جو ملاي عالم
حکم نافذ هي به او سکا که اگر منع کري
لطف عام او سکا اگر جابي و کوکني و شد
اوس جهان صدر کي هي اوج مراتب کاهض
عشرت آباد هي اربکه جهان او کي
معدت او کي بيان کي هو سبحان

شمع کي نور کا فانوس سي ديکها انقصا
و هي رتبه هي ميراد و هي عزت شان
خاک هون پر نه کسي کا کيو چيرون دان
چهارون هرگز نه کسي کا سين غبار دان
بات کي سج کو سچي ميري زلف جانان
گر خوش جام هي بيان گردش بخت دوران
نه سبي بخت کي منت نه فلک کا احسان
جوش خوشن هو تو مين بنده کون ابني زان
هي بجاي بخت برانسي مين اگر هون نازان
کوي قيصر کوي مغفور هو کوي خاقان
گروره نقش قدم خار بيدارستان
خاکه که کوهر تاج سر مهر خشان
معدن جو دو سخا منبع فضل و جان
باعث راحت عالم سبب امن و امان
اس نضارت سي نه رتبا کهي باغ دوران
حکما کي خلا کو نه محال امکان
قافله مکنهت کل کا نه چمن سبي هورون
بهول هون گلشن تقوي که کهل کر گلستان
طير عقل کا کهي حسي حد طيران
نمين مرغ غزلخوان چمن کونا لان
شنه عدل کا لي او کي کوي نام جهان

خار حس کو کنبھی شعله سی ویا پہنچ گزند
 کر سکی گنت کل کو نہ بر لیاں صرصر
 گردش صرخ ہی یوں حکم میں او کی گویا
 او کی شوکت سی جہاں پہنچ ضعیف کو زور
 مفت اقلیم میں انصاف سی او کی کیا دخل
 دگر خاک میں کیا دور جو کا پنی رستم
 - کبھی نقاش کر تیغ کی او کی لقویر
 او کی کلکون کا بیان کیا کروں میں
 جلوہ شعله جوالہ کبی عقل او سی
 سایہ کو او کی نہ پہنچ کبھی نور خورشید
 قوت بازوی مدوح بیان ہو کر سی
 سنگ معدن کو وہ دی تاتہ میں کر سکی
 ای فاک قدر جہاں صدر امیر عالم
 سبز جوئی کر تی تیر اسحاب فرست
 کہ کو شکر و کم ہی کیسی سخن فکر عاش
 نقش امید و امل لوح جہاں سی ہو محو
 وہ جلا آینه عقل میں تیری ہی کہ راز
 مور پاوی عوض ریزہ سیما نکاح
 ہو سکی محبت تری مدح نہ تیری لائق
 عوض احوال ہی اب زیب جان عیشی
 دشمنی بر مبری بانہی ہی گم گردون

برق خاطف گسی خرم کا کبھی ہو نقیاب
 حس کہ کند کو او کہاڑی نہ زمین سی طفا
 نخل عیش میں ایک ساغری ہی دور ان
 مویکے گنہگار چلی دمان پل دمان
 بروش مش و غم کی مندی شیر زبان
 تاتہ میں اپنی اگر بوی وہ تیغ بران
 کیا عجیب خامہ لقویر کیا کت جانی زبان
 فضل کل نشہ مل صبح میں برق جہاں
 ہوشیار سی جو اکب کو وہ کرم جولان
 گرد کو او کی نہ پاوی کبھی صبح گردان
 فکر میں زور یہ کب طبع میں طاقت کیاں
 معل و یا قوت کا خون او کی کولنی ہو روان
 عاتم عصر و سمان فرد جہشید زمان
 جہو کی او کی نہ بتی کو کبھی با و خزان
 لکے عالم ہی تیری خوان کرم بر مہمان
 کر نہ مضرو افانت ہو تیری کلک ساون
 بردہ دل میں کوئی رکھ نہ کی جس سی تہا
 جبکہ فیض بجاوی تیرا خوان جہاں
 ناطقہ تری وصف میں ایک ہی زبان
 کو شکر انصاف سی سنا سی ای فیض سیان
 بیکہ محبتی ہوا ہی یہ مخالف دور ان

آسمان جایی که دست کش و زمان بون
 نماند و کجایه مطلب که جوهر سو بون
 غرض اس مهله سی ضرورت که تیر
 آرزو محبو بتا تیر ای او سیست که راه
 باند تا بون در دولت که مگر حب اصنام
 تان ایامی طلب حضرت و الاهی بون
 تان نورای مبارک متعلق اس سی
 اسلی عرض یہ تر تا بون که ای عین کرم
 جوهر بونری دست ارادت من بون
 صورت موج جلون راه طلب کیر بل
 سکه خدام در دولت عالی بون
 جاتا بون که دعا برون بضم کلام
 خیر خوا بون تیری با یہ بیان تک بون
 تیری دولت کا جوهر بدین هو بون
 مقتدره در مدح جناب سول خدا در هر دو سوره الصلوة و التیة بقلم آمده
 کیون صرف کر کچی نه خون جگر تناک
 روی جو کل مقنور زندان یارمین
 کتبی این پاک سی پاک که ضعف ہی
 که یو بون جو اونی بند قیام هو ی فنا
 مانند شک شعیه بیری بن بجای بون
 آینه موند به صاف کی عیب رومام
 بخت بر گشته یک خواهش که رهون سرگردان
 بخت و طالع کا پی ز بهار نه بیجی احسان
 نه مفری نظر آنا نه کسین جایی امان
 کنجی ثوق اوسی در یک طرف ہی دامن
 یون صد پاس اوسی محبی آتیه ہی که بون
 تان تو هو ی شرف بعد و رنسان
 سعی سی یعنی تو جایی به سعادت بون
 ایک شاره کری کر گوشه چشم فیضان
 کر کی بل برک و نوای کامیاسان
 قدم فیض تک پنچمین اتان خیران
 تان مقراض قضا قطع کری رشته جان
 برو عاوه که اجابت سی ہی حکما قران
 که حقیض او کنی مراتب کا مواج کون
 اند و شد سی نفس کی سہی رنج سون
 جون ابر آبروی جهان چشم تر تناک
 پنچی ماری شک کلبت کمر تناک
 و اب تو آنگه رستی ہی دو و پیر تناک
 سستی ماری شمع صفت تی سحر تناک
 هر کسین بخت پای میری فرق تر تناک
 ظاہر نقیص جائی سی اہل نظر تناک

ذی بختو کئی وقت کرم مثل آفتاب
 دریا بهر ای چشم من میری جاب
 افلاک سے قبول ہی یہ کیا جو غم سان
 چون آفتاب کر نہ خراب لسی ہم
 شایسته قیام بنایا کوئی مکان
 کمرکز ساس و ہر فضا قریب ہو
 رتبه خاکا ہو دی سبک بار کو اصول
 دیتا ہی ناکسوں کو فلک لذت جہا
 لازم ہی طبع کرم کی صحبت کو ایک اثر
 کل نہ کیا نہ بیل نالان پر آہ رحم
 باز ارشش جہت کو جو دیکھا بخش غور
 اس صرخ فتنہ ساز نے اکودہ کر دیا
 بین مائتہ سی سپہر کی ذی رتبہ قدرت
 مطلع یہ حال ہی ابنی خیال من
 پہنچاؤن اسکو سمع اہل نہر تہاک

وقف خزان حمن من ہوا برکت بر تہاک

پہنچا بر انہا مائتہ نہ شاخ شمر تہاک

رہنی لکا لقور مژگان یار ہر
 کیا فیض چشم شکفتن کا بیان کریں
 دی صرصر خزان یا سواد حمن کو گنگ
 جاری عیون نک ہی بر کئی کوئی
 چشم کرم بزرگ سی رہی کہ فعل ہو
 رہنی لکا لقور مژگان یار ہر
 کیا فیض چشم شکفتن کا بیان کریں
 دی صرصر خزان یا سواد حمن کو گنگ
 جاری عیون نک ہی بر کئی کوئی
 چشم کرم بزرگ سی رہی کہ فعل ہو

هر که گیتی بی سمانی کب آه در دناک
 بیکانه داراوس سی به که دیکو کوئی
 عیشی بر آج کل بی زخو زنی کا جوش
 روتا بی به که تا بکران بی موج شک
 آواره گرو بی به که چون قاصد صبا
 بی سر گذشت او کی به ادنی برنگل
 اب بی قریب به که تیری بست جور
 طالع بی حکمی کمال انسانی تامل
 انکشت است فیض سی حس شاه کی دینم
 یعنی جناب احمد مرسل که غرض سی
 او کی وسیله گانه قدم هو جو در میان
 اجداد کو بی او کی شرف او کی نسی
 ادم سی یکی او کی جو اجداد پاک
 یون فخر دوسری کا موا ایسی زیاد
 کیا او کی سلطنت کا بیان کیجی که ہی
 مخلوق سب بی اول و مبعوث سب بی بعد
 مانع جهانین گروہ کری منع انقلاب
 کراو کی استان معلی کی خاک روز
 محسوس ہونہ جرم فلک بہر نگاہ مین
 ظاہر وہ معجز سی محالات اگر کو بی
 ہول کہ اجتماع نقیضین کا جواز
 تیغ اصل ٹکڑی کری ہی سب تہاک
 وہ ہونا گداری کبھی رگبزد تہاک
 تو بی خبر کو جانو اوس سحر تہاک
 خون جگر بی اچکا مرگان تر تہاک
 رہا بی او کی زیر قدم بحر و بر تہاک
 کدڑی قدم کی خار کی فرق ستر تہاک
 نالش کنان وہ جا کیا اوش کی دیر تہاک
 نافذ بی حکا امر قضا سی قدر تہاک
 ہو جای یک شہارہ مین جرم قمر تہاک
 پڑتی درو اوین ملک حکمی در تہاک
 دست دعا کی گانہ بھی انہر تہاک
 چون مخمری فخر صند کا گہر تہاک
 اوس شرف خلائی فیہ البشر تہاک
 احاد کا ہی مرتبہ حبیبی شہر تہاک
 جکی عمل مین حضرت امیر و گیکہ تہاک
 فرمان روای خلق ملک سی شہر تہاک
 دست خزان بی بھی نہ شاخ شجر تہاک
 لاوی صبانہ ویدہ اہل بصیر تہاک
 بہتی نہ نور باصرہ شمس و قمر تہاک
 باطل ہو امتناع خلا بحر و بر تہاک
 خورشید شام سی ہی طالع سحر تہاک

ديتانه کيريم و دبد و نیک کو تمير
 گهوړيکي او سکی کيا کيون غت کړ سته
 راکب کړ او سکو مهر و خشان بمعنا
 خورشيد کا قدسي نه او ټپي قدم منور
 پر سيمه پي جوت هي و نهين بعد غروب و
 آوي فلک سي نور قمر تار وني ک
 ماري و د و تان قدم که جهان کي ساري سي
 پک خيال و وړي گړ او سکی رکا تنام
 عازم هو او سکی ساهه کي چلبي کا کوني
 باد شمال کا پي اولت جاي دم اکر
 کا وون به مثل شعله جواله متصل
 ناله بنادين کارکنان قضا او سي
 او سکی عرق کي قطره کي پي سيمان
 محراب نقش فعل من او سکی بافتار
 تيغ او سکی اېک ضرب سي کردي دويم صا
 برش کا او سکی کچي صفاي کو کيايان
 يه پي غلط هي کوه تو کيا هي که او سکی ضر
 توکات کړ ثواب و سياره کي فلک
 هو قتل او سکی زخم سي حيا عدوي دين
 اوس تيغ کي خالين نالان هو کرکوي
 شا بار کا هي جي صفت غايبانه سي

پوتانه فرق خير سي معلوم سترنگه
 قاصري جکي يک سيم سترنگه
 دو راوي کړ تو کر که ده طي بحر و ترنگه
 بهي مثال برق ايد هر سي او هر ترنگه
 و صفت او کا مخمور جاکي سترنگه
 تاجاي نور ديد و ميناسته ترنگه
 قاصري جبريل کي پي بال و ترنگه
 تر مو عقيق با و نسي يه فرق سترنگه
 هو جانين جبر بر آند يه يه نظر ترنگه
 بهي غبار خواسته رکذر ترنگه
 گر پيري تو و بهري دو و بهر ترنگه
 او سکی سمو کي خاک جو پي قسم نکات
 تشبيه نام و نبت کامل گهر ترنگه
 سجده کرين ملائکه سي يه يه ترنگه
 بهي مثال برق ده جبر خشک و ترنگه
 سدر بلکي جو کوه کي کاني کمر ترنگه
 کرمفت آسماني پي پي سترنگه
 کردي دو عالم اېک او هر سي و ترنگه
 باله و نسي رت و بهي سترنگه
 کت جاي پاي آه نه بهي اثر ترنگه
 اب اکي تيري حضرت پا کر و ترنگه

مطلع بڑھون ایک لبا ہی عالی کہ جس کو
بریک بڑی درو ملک سی بشر تک

مطلع

آوین اگر نہ شمس و ستری و ترک
پہنچن نہ کاسہ او کی کہی سم و ترک
تیری کدای حضرت با فروشان کا
جاد خیال مالکی کب خذ و جز تک
دونو جهان او کو سینہ بیکمان
سایل جو ایک بار کیا تیری و ترک
تیرا نہ ورفشان ہو اگر پہنچ عطا
بروین کا ناتہ پہنچ نہ عقد کہ ترک
بخشی ہی تیری در کیا کدای کی فیض سی
معدن عقیق و محل سی یاسیم و ترک
صحرا میں تیری عدل سی ای معدت ناپہ
ہی پاسان کلمہ بز شیر نر ملک
عصفور تشیانہ بنالی کی واسطی
شاہین کہ توڑ لای ہی ابل و ترک
ٹوٹی کیسی ناتہ سی شیشہ اگر کہین
سک آئی الامان کنان شیشہ ترک
ہون خون عند لب اگر او کی ناتہ سی
بہجادی باغبان رک کل نشتر تک
ہوشم سی اگر پر پروانہ کا زبان
کاشن جلا جلا کی سرا و کاسہ ترک
ہوتا ہی غول راہ ناتری عہد میں
بیکر تیری عدل نہ حبسی کیا جهان
ہنچای ہی غزال کو کر کے کی گہر تک
جس دلنی ہی تیرا قدم حفظ و میان
کچھ فرق نفع سی نہ باہر ضرر تک
پیل و مان ہی رکھی قدم پہنچ پہنچ کر
طوفان ہی چچا ہنس سکتا شرر تک
دامن براہی تہا نہی ہوا او کو کر کری
سر موزا تو انکی وہ پہنچ مقہر تک
اشفکی راجہ کی خوف سی صبا
النو کی کا انکی مڑ کان ترک
رتبہ تیرا جہان ہی و مکی رسائی سی
آتی ہی کانپ کانپ کہ ترک ترک
اکہم ہی عقل کل ہی تیری وصف میں شہا
قاصرین فہم و دم و کمان و نظر ملک
میری زبان و وصف تیرا کیا مناسبت
یہ غیب مخصرین نوع بشر تک
رتبہ کہین تگرگ کا پہنچا گہر تک

هر جنبه اوج قدر تک تیری نارسا
مطلع کمریه بگفتا هون با صدقاً
هین طایر خیال که پی بال و پر تک
یارب تیری قبول که پیغی اثر تک

مطلع

آیا ده جبهه سانه تری خاک ر تک
چرخ غمخیز منزل معقود تک اگر
جکی چین کا نور نه پیغی و تر تک
جاو دی نه عرض حال کو تجر را بر تک
پایا سینه سایه دیوار و در تک
هر ذره غبار سر رکذر تک
گردون سیب نه قطره شبنم و مان را
عسکر و خاکی شرم سیب خشی بی اثر
خوی حیا و شیوه بخشش نه تیری اب
فیض بودگی باره لعل نذاب بود
الحق تیر اقدم بود جهان و نای خاشی
شیر مندی که صورت بی اب گهر تک
جاو دی که نه قیصر و خاقا کی در تک
بیجای که خاک محی کاسه کر تک
جون صرصر و صبا کس ناکس در تک
یارب غای ختم من کز تاهون استغن
نخل حصول کام سی احباب تیری
شیر منده بودی کریم و شمع کج منی
اعجاز احمدی سی جو موسوم بی نظم
قصیده در مدح امام الهدایه علی مرتضی اساتق کونرا کجند و بشر علیهم السلام
اوس رختی کر پنی سی هوا میا بستک
بخشی بر ایک مشام کو بوی کلا بستک

بشکای خیال لب من تیری جسمی
کسب کج شک سکی کدورت کو دھوکی
صحرای کبریا کی اسی چمکی ای خون
سکون نہ ہو اپنی مٹری کا شیدا و مشکدل
نہو کر سی تیری کو جو کچھ ہی کج انس و ربط
کزای داغ عشق کج بون دل حافظت
عالم یہ فرط نشہ سی ہی اب کہ مغجہ
من سخت جان ہوں عشق کی آتشیں طرح
میری جنوں کی فیض سی ہر شہر
معبد ہمارا دل ہی علی الرغم شیخ و کبر
بد کو میری خموشی پر ہرگز بخائیو
نکین مزاج خوشی ہوں لڑ کو میری
آؤر سی او س منہ کی تراشی کج نہ شکل
میرا ہی دل تھا جیسی سہی تیری عشق کے
قاتل نہ میری خولنی جان دھوی اپنی ہاتھ
کزای کار سنک جراحت ہر جسم دل
ماندیتس سپر محبت کا تیری آہ
ناری او کچھ کج تار شعاعی من جہر پڑن
اواز حرف بہر ای ہمارے سے
ہر دم فلک کا دانت ہی مجھ سخت جان پر
اس مخمق جو زو جہاں سپر سے

چہٹ بکلیا وہ صورت لعل ناسک
دلایر کا ہی اب میری قسم سراسنک
لڑ کو کئی چوہو کئی تو ہو میں خراسنک
باتا ہی اپنی شعلہ سی کب اتھا سنک
دیکھی ہی باہی خفتہ ہمارا جواسنک
آتش کو جیسی رکھی ہی باب تاسنک
لی لکی توڑتی ہن سبوی شراسنک
جسطح اکین کوی قتا ہو داسنک
عنون ہر ایک خار ہوا کامیا سنک
ہن بوجہی سہ دو نو برای نواسنک
دیتا ہی کوہ کا میری بذلی جواسنک
کچھ سنج و سبز دزد کو دانتھا سنک
ہنجا کا ہم نہ وہ حسن شباب سنک
ای مخمق طرہ بر سج و تاب سنک
ہی آبشار کا وہ بہا تھا شہا سنک
تا تو لگا تیری ای صنم ہر عتاب سنک
ہی خار فرش خواب تو با من خوا سنک
جھاڑی اکروہ ہوش زرین نقاب سنک
میری فغانی سنکی لایا نہ تاب سنک
یہ ہر جاتہا ہی کہ من جاؤں چا سنک
کتک سہی میرا دل پراضطراب سنک

مين جيب هوامون شايد مطلب سي نمشين
 سگين دلي فلک کي اوسي سي کردنگاهن
 اکثر کيون نه اوسي ميري خاک هو که جب
 اوس نور حق کي فنيق قدم سي عجب نهن
 مهر علي سي انين هي بهر هي فيا و نور
 اوسي قدم کي فنيق سي اک شهن فنيق
 جاي شهن عقيق چهرين چاهاري اگر
 عدل سقدر هي اوسکا که کرسطح آب پر
 تاب و توان و طاقت و مقدر بهر کهن
 کرتا هي خوف عدل سي اوس دن پناه کي
 آتش نه صلح آب سي کي ست عقيق کا
 راج سي اب تلافي جور سقدر که هي
 ليتا هي ابني اک بچا ني کي واسيطه
 کير کي ابني عهدين کرده رواج و کي
 هي بهر يقين که بوقلمونکا ابد تلک نه
 دين کار و راج لک هي اوسکي جناب سي
 آذر کي تهنه سين لکي بڑايني شهادتين
 مطرب کا دروسه نکي کم هو جب تلک
 سمشيره کي سين اوسکي برش کيا بيان کرو
 پيني سي اوسکي خوف سي هراتشار کا
 هي ارتکاب کذب کيونين اگر بهر ضر

آيا هي تفرقه کا بهر باصدا جناب سنک
 جسکي نگاه کرم سي هو جاي آب سنک
 لعل مذاب هو بکف بوترا ب سنک
 بن جادي چپٹ کراينه ماتا ب سنک
 في الاصل ورنه بن مترو افتاب سنک
 شهن خفت که جسمين در خوناب سنک
 جا کر قريب و فنيق انتاب سنک
 بر ساوي برون قطره کي جا که سحاب سنک
 جو توڑي ابني باؤلسني روي جاب سنک
 شيشه کي نمشيني سي اب اجتاب سنک
 بيدالمن سين موتا هي باب و تاب سنک
 پانا بدست شيشه گران التهاب سنک
 اب چشمه سار آينه سي وام آب سنک
 اور خاصه هو وي مور و حکم و خطاب سنک
 باوي نه ابني کنک سين بهر انقلاب سنک
 ماري سي ابني سر بهر سوي شهاب سنک
 بابت ترشني کو جو کرتخاب سنک
 نوڑي نه کاره سر خاک و رباب سنک
 کا ئي مثال توده کل جسکي آب سنک
 اک موج کي دزه مع خود جناب سنک
 کا ئي تهي تنغ شاه ولايت ماب سنک

روح الامين کي پرکري ٿي جوت صاف
بربادي کي سهار ڪر ڪردم قتال : :
بولين دروڏ ڀڙ کي ملايڪ بياي عرش
اوس دست حق کا زور جو ميزان جيسنج مين
پاسنگ کا اوڻا ٺاڻڪين سيلڪ تاليد
ڪر ياد دست و پنجه کو اوس کي ڪري جو زور
ڪهو ٿي اوس کي ڪر ڪو پنجهي نهين قياس
ڪڏري وه ڪوه پر تو ڪري حيفن نعل سي
جاي سحر گهر جڙين اوسي سدا ڪر
حسن خرام ڪيا ڪيون اوس کا ڪي ساڻه
ڪر تاي نقش نعل سي سدا ڪوه سار :
دست عطا مين اوس شه دنيا و دين کي
جون سنگ سه اڻڪهون نه رکي بعد نياز
ڪيا اوس کا وصف ڪهي ڪر اب اس مين مين
عيشي تيري زبان به رولف اور علي کا وصف
ڪر به دعا ڪر دست رهن اوس کي ڪاينات

ڪب لادوي اوس کي ضرب اوڻائي ڪي تاسنگ
جدم خدنگ حسد و عالنجاب سنگ
دست علي سے نور هي تير شهاب سنگ
بالفرض تولين ڪر ڪي بهم سحاب سنگ
بهلا و ڪيو ورستم وافر سيا سنگ
سومن کا ايڪ پرسي اوڻائي ذاب سنگ
دامان باد تنه ڪو جب رکي داب سنگ
بهولشيني فلڪ ما تياب سنگ
اوس کي عرق ڪي قطره سي هو بهر ياب سنگ
ڪر بڻي مقد جلني کا با صد شتاب سنگ
اڻڪهين پ نظر ره لطف رکاب سنگ
هم سنگ هي ڪو هر و نعل ذاب سنگ
بالفرض جبريل ڪو دي بو تراب سنگ
دي هي قلم قدم ڪو پڪ قلم ڪي غذا سنگ
ديوانه وار جمع ڪر سحاب سنگ
اولعن يون عدد وسين جسي ڪلا سنگ

نعتيه در مع اسد الله الغالب علي ابن ابي طالب عليه التحية والثناء

نه رنگ عارض عشاق مون نه زلف تبا
سياه بخت مون ڪو دل مير هو روشن
نصيب ابني جو روز ازل سي تنگ
مگر خجابه لشڪه دست قدرت يار
فلڪ شڪست سي دي محبو اڪدم تو امان
مثال آينه در بش زلف محبوبان
شڪستگي هي هوي مثل و عده خوابان
رستم ڪيا هي ميري سرنوشت کا عنوان

فلک که با ته سی تھیل مدعا معلوم
 خدا کا خون کری تنی و سطنی برجم
 شکسته حال و پریشان تیره روزگار
 تبسم لعل غنچه سبزه بر پشانی
 امید غنچه سی که نه غنچه شبنوبی
 سحاب برق کام صحبتی من کیاب
 کسی سی عجز غنچه کچی اسرانی من
 عروج مرتبه من از مشایخ دم شکل
 خم کمون فلک سی حصول فی معلوم
 جو خاک رو کو آرام تی فلک اید
 خدای جای که کیا ہی نهان پرده خدا
 به رنگ زرد کل اشرفی سی ظاهر
 مثال عکس سبک باره تو سترنا پا
 و گرنه خانه آینه کی طرح ایدوست
 جو کجگو نام وری جای تو غنقاوار
 مثال رایحه کرمان تلک سبکباری
 علو مرتبه ممت کری نه عجز قبول
 کدورت آوی نه نزد یک طبع عالی که
 زمانه دوست کیکا بود و ستو کیا دل
 هر ایک اهل هنر سی سی عداوت
 بڑی زبان آتش تو هوستم کشاب

ربط

کیکا بودی نه جبک که سر نقیض
 که تا نقش و کینین بو سنجه خوبان
 من زلف بارهون ت بو چه کچم ملسا
 بزرگ غنچه سبزه سی فایده سی بیان
 جهانین لعل و محبت کاهی ناه کبان
 تبسم ایک کری دوسرا هو کر کرمان
 که باون بڑی سی کیسی آبد کاران
 کیا سی گردش خورشید بیه راز عیان
 خار شک حوادث سی تو طای من بیان
 تو روز و شب نری بقرار یک دان
 که حکو و یک کی نر کس که اکنه ہی حیران
 که ایک تلک ہی اس با غنچن بهار و خزان
 که تا بخانه دل دین تھی کنه ارای جان
 نه بام و در ہی بیاه و نه حاجت در بان
 ره طر حسی که کوی ترانهای نشان
 که تا بدوشن نیم سحر بنو تو کدوان
 بجا طری سنج خورشید سندان
 نهو غنچه سی آلوده ابر کا و امان
 کری وفاق کسی سی سپهر کیا امکان
 خصوص طبع سخن سنج کاهی و سخن جان
 کثادی سکتین شمع کرنگلی زبان

علاوت

غداوت فلک سبز نکسی ابدل
 مری طرف سی دل شک جوج اخضر
 عبت ہی شکوہ پھر ہی سبز کنون
 رستم کالی غزل جکا ج و تاب
 رکھی ہی توجو تنائی نخصی سوکھان
 مثال شبنم سہی ایک غبار زبان
 حصول کسی کی کز فلک یک جور بیان
 اگر ہو ہر زلف تبار تو ہوشایان

مطلع اول

بجای مین کردن کریم اور ہی جانان
 بجوش کریم دم سرد کی بے دیکھی ہمار
 ہجوم شک سی کیا کم ہو روز داغ جگر
 کہان صدای جرس سقد رتی در آئینہ
 ہوز ناقہ لیلی کی نقش با نم ہین
 ہویم درد میراد مبدم زیادہ اگر
 وہ کنج کو ہر او ارہ کان غریب ہی
 شہید تیغ تغافل کو تری ای قاتل
 تو سیر ہو کہ بڑی بے کہ او کی تاتہو نی
 حق حصول انصارت نہول بواہی خار
 رہی عدم کی سفر میں ترانہ ان سائے
 زبان غنچ کل ہی تری جواب مین لال
 شہید خال رخ بار کو یقین ہی بے
 ہین عسی نہ ای شو حشر کر بدار
 جمن مین چینی کی تکلیف دی نہ ای ہم
 کہونہ موسمی مین بے لالہ زار خوشک
 کہ روی ابر بہاری تو بہول ہو خندان
 کہ جیسی باو کہ ہو شو رش باران
 چراغ برق کا بارش سی کو نہ ہو لقصا
 کسی کا فائدہ کی سائے ہی دل نالان
 ملی ہی متیں دمان لکے دیدہ کریا
 خیال زلف نہور خم دل بہ شک نشان
 کری ہی ابد با جسی ہر ایک کمان
 عطا کریا اگر کچھ ہی دسترس نہ
 چھٹکا حشر کی دن کسطح سردمان
 بے میری ابد با کا تجہ بہ ہی حسان
 ہاری سینہ سی قاتل نکال ت بیان
 عبت کری ہی تو ای عندلیب و فغان
 آگین کی لالہ کل دفن کچی کا جہان
 کمال چن سی کدر ہی بیان خواہ کن
 کہ سیر داغ جگر سی ہین فراغ کہان
 نہ بامنت اردی ادھائی بے بہستان

کمال ظلم ہی یہ لایونہ دستہ گل
 یہ آیر نہ تری باتہ او کی حی چشم
 ہجوم شک جو عمت کری تو دل بچ جا
 جلانہ کجگو تو ای شغلہ رو کہ مغلین
 بہار درو کا سین اور تو ہی نازک طبع
 دم نظارہ خسار یار شایان ہی
 او در فلک کی ایدہ چشم بیکر گشت
 دلا جو جایی مانع جہانین کچو چین
 فیوض محبت کلمی ہوا یہ رتبہ خار
 فلک تری تین ہر چند مانع سبز کھا
 لکائیونہ بیان دل جواہل دانشای
 زبان حال سی بیان غنچہ گل و بلبل
 تحالف کی عناصر کا کچی کر غور
 کیا ہو نہ کہی رتبہ عنبر و بلند
 کشاد کار پہ اپنی نہ ہو جو معذور
 وکر ہو عقدہ مشکل تو کر نہ و لکولول
 ہر ایک عقدہ انجم ہو کہلکی تار شعاع
 وہ کون حسب تاج و سریر مصطفوی
 نہ بھی کندہ قصر رتبہ کت او کی
 سوای ذات رسول کریم عرفان تک
 رہی نہ ابر بہار کی طرح سایہ کن

ہاری خاک پہ لی اذن بلبل نالا
 پنہوڑ شک کا دامن زینچہ مڑکان
 ورنہ داغ جگر مو جکی ہن شغلہ ن
 مثال شمع سحر کوئی دم کا ہو مہمان
 عجب نہیں ہی تیری دلہ کر ہوا لنگر
 کہ محبی وام یا آئینہ دیدہ حیران
 رکھی ہی شام و سحر کجوزار و سرگردا
 تو انس در ربط کننا بنرم کل روپا
 کہ او کی پنچہ سی پیچی تو لین جہان
 نہ ہو جو کجوزار مثل کل خندان
 کہ چند روز کا اس غمین تو ہی مہمان
 یہ بولتی ہن سا کل من علیہا فان
 تو نقش اب مہوای فقط طلسمان
 کہ بیان لیشہ فراز زمانہ ہی سوپا
 کہ نوش پر مرہ دہرین ہی نش بیان
 کہ بش ناخن شکاک ہی سبستان
 کرہ ستار فکی کر جرخ بکی جایی
 علی کہ جکی ہی زیر کتن زمین و زمان
 کسی طرحیے کند ساری و ہم کمان
 خباب پاک کا او کی محال ہی عرفان
 سرا و کا ذیل عنایات و دامن جان

نه پهو په اور نه پيلي بهر کيکاخل اميد
 قضا او ثنا کي قلم کو رقم کړي ايد سر
 قضا تو ربه فرمان نه پي سي هو معذرو
 چمن مين دهر کي هي حکم نخل بند قدر
 ليم عدل سي او کي چمن زمانه کا
 خزانچه پهل کيلي نه هر سي شفا حصول
 خنا کي پتي کا کر خون هو تو او کي غو
 کيکالنسي پر شيان هو کړل صد جا
 عجب مين هي ار خوف عدل سي او کي
 چراغ کل کي طرح کل نهو چراغ سحر
 ز بهي فبوض عدالت که عذر کرنگو
 کر کوي خوشا مدين پيدا ميشه گرگ
 لسنجي حشاش سي خلافت قبا کر
 هو اين صعوه و عصفور تشيانه بناي
 فبوض حفظ سي او کي هي لکه دهر با
 باب و تاب سخاوت کي وصف مين مطلع

چمن هو دهر کا با مال دستبر و خسران
 کر او سر خواب کي پچکم واجب الاذعان
 قلم کي شمع کي مانند کا کي جاي زبان
 کرين زبان بقضا او کو شکل نافران
 جواب و نیک کي هي سو کيا کر مين بنا
 بناوي سنگ کوشينه کوا کر دوران
 زمانه باند کي پسته باي محبوبان
 توشانه اکني ليه آري ماتهون زلف بنا
 متاوي عکس کيکانه موج آب روان
 هزار طرح کري باو حج کر طغيان
 به بخش ابله بهر خار نه نکالي زبان
 چلغزال که اکهنن چا کي شیر زبان
 کيا هي او کي صيانت بلکه نظم جان
 سپين نه رنج و غم جتوي نخلستان
 رکهي اب کر دوج کو هر غلطان
 لکلو که جس سي هو شمرنده نيتا بان

مطلع ديوم

سخاوت و کرم او کي کهان تک نهون
 سپهر عهد مين اوس ز سيند و کي
 کي هي جو گلشن بقدر که بناي مين
 هر ايك غنچه کي کهل گر گر نه شکونه هو
 جواب پي ليه پرتا هي کو هر غلطان
 کيکا بند کي کام سیه تو کيا امکان
 و نه نام پاک مصور کا هو دي ورد زبان
 هر ايك سمت کو صفحې پرتا هو

اکثر چه قدرت حقیقین بسکوی کیا و خل
 بوی و دوسر جوده نمیشد مرتضی مخلوق
 یکه گفتگو جوسنی بر عقل نه محسبی
 لکاهه کنی تعجب سی بهر که سکا
 بنی بی سلی ده تیغ صورت مفاض
 بتاؤن او بهی تمیل من سوا اکی
 ده لای نفی بی اثبات جسم عداکو
 قضا که شعده سرکش کا ده زبانه بی
 او تنها که نیره ده دشمن کی سامنی موکر
 کری بی مرکسی او نکل او نثار بی قضا
 سپر جو کبی بی بلو من او سجا کی
 که وصف بهو لکا او کی لکهن تو خونه
 جویا ده تیر کمان ماته من برین ملکوت

بر اس خیالین رتاه بی نشت لادان
 خدای جا که کیا اسمن راز تها پنهان
 مثال آینه یکبار مور با حیران
 هنوز کیا تیری دل برین موای غیا
 که ناگذا کری او کسی عدا و کار شسته جان
 که حکو سکی کی توبه واقعی بی بیان
 نوشته قلم دست قدرت یزدان
 صلاح خانه بین کی سخته رح سنان
 یسین بر ایک دلو به سونه و هم و کمان
 که ده کدای عدا و ی شنه زمین و زمان
 بیان کتب سکری معشر لشکر زبان
 سری زمانه لصدق بهار صدستان
 درود طبر کی به مطلع بخاطر شادان

مطلع سوم

علی که قبضه قدرت من بی ایک لسی
 بی او کی تیر که ده قدر حکی بر کی سلی
 به است و قبضه من او سکی زور بی
 اید هر سی تو لیک جب همان که سات طلق
 یقین بی به که او شل نی تا ابد ملکر
 ملی نه نام کبی او کی تیر کا هر گز
 دمان از در مرگ او کی تیر کا سونفار

که لاکه قوس قزح حکی نام بر قربان
 بر انبار روح امین لیکر آی عجز کنان
 ده تیر سکی کبی سمت گنبد کردان
 گری اولت کیه او سست سی زمین
 گراوس زمین کو کوه دین خال و هم و کمان
 سوا ی ایکه سدا بکتی من جایی نشان
 نگو که بر قضا او س خد نکا پیکان

جهان

ده هی توج در یای حفظ ربانی
 فلک پلشت به رکتی لکی بزور ازل
 برای تجربه او سشاه دینکی حکم کا جو
 کک ایک ای جسی یکی مجر خورشید
 خبابه کی جی جس روز سی مروج من
 کو ذکر شهیدان لا اله الا الله
 کری جو حکم مکافات او کا شعله
 کری ببار به فضل تاک کوزنجیر
 به دخل کیا که مناهی کسی سی مون سرد
 کیا ہی غنچه و کل لک کو کینی شیشه جام
 بحال کیا که بهری کوی مسکات کیکرد
 خمار شیشه کا توڑی ہی یکی معجزه سنگ
 کوی رقم کری کیا وصف او کی کوی کا
 سما کی نه لغور من او کی جا لاکي
 به جلد او ریبه سیک رو که اپنی راکب کا
 هنوز عکس طی کر نی پای پرده چشم
 ملی نه پتی بر اپنی کراو کی رسم خاک
 بلال عید کو او سر نعل سی تاس کیا
 زمین کی مونه کو کین جابر چاند از سر
 شعاع سمش من ویکهانه سطر حکا لطف
 ست او کی پتی کا اوصاف مورقم که بنی

زره سمجھی من جس کو کیا بشکر کیا جان
 جو کارخانه تقدیر کی تھی کارکنان
 ویک پلشت فلک من به کبھی تاب تو ان
 سحر سی نام تلک سیکنا ہی ده بران
 منی کی دین سی من مغلوب لیا تلک یا
 وشن سی تا وشنی کی سی ہی مرد زبا
 بر ایک سی ہو به طرز تلا فی عصیان
 مثال اده رین کشمکش من با دشمنان
 و لو من خوف شریعت ہی ہی لک بران
 کہ مثل سید ہی پشت سی شاخ کل لزل
 شراب بر ہی ہی لک کا ایک فقط ایتان
 ملک سی بہر تہ من می کی سو کو میخوار
 یہ بنف وعت قرطاس کو لیف کہان
 خیال قوم کا از لک تنک ہی میدان
 اگر سوار من با جانی تک شاہ ران
 کہ اس طرف سی و دہرک کری وہ جہان
 رہی نہ روشنی و یاد مہ تابان
 کہ دیکھنا ہون من ارض و سما کا فرق ہیا
 جا کر اپنی سہو کنش وہ ہری جان
 جواد کی دم کا بوقت خرام ہی عنوان
 دوات مرد مکہ دیدہ نہ کفان

و دوست و پای نگارین که شوخیان او کی
جبین سی شکی عرق سطح دم قرار
سبک ده را نوین بی قدر که خرام
زمین به یون لکی او کا قدم که کشم تلی
دست یا کون بر تانای ده که مردم چشم
شمال یا جنوب رخ سبسی تا بشرق
ساعات او کی قدم که مین کیا میان کرد
بر ایک غنچه پژمرده مثل گل کسل جای
بند رتبه بی او کا یہ کچھ کہ اہل سخن
و یک یہ بی غلطی جو او کا رتبه تھا
یہی نہ منزلت او سخت کو ملی کہ ہوا
وہ باد با جو شرف رہی ہی ہو کیا میں
ہمیشہ سجدہ ہی کرتے ہیں وہاں ملکوت
خرنہ اتھای او کا کہ کجیاں جکی
فلک شمار لگا کر نہ با بہا کی کنو ز
نقاط صفر کی احضار عدد
نہ کہہ سکا کہ او کی خرنہ کا تعداد
جو عظم و جاہ ہی او کی بارگاہ عالی کا
عرض مساعدت بخت سی ہی استمداد
باعتماد و دل مستند او کی حضور
کہ عرض حال یہ حکما ہوشمل مضمون

صبا جی جی کہ ہون شاخ کلکی اجدیل
کہ جکی لطف کہ صدق ہو موسم
یہ نہ کہ کیا ہی کہ اکبے تھای رنج لگا
نبای کو ہر شبنم بھی شکست و زبان
بہر تکیا منی جکی سدا رہی حیران
ہی او کی زبرد قدم او شکی جبر کو غنا
یہ بادہ ہی کہ قاصر سی بیان قلم کہ زبان
سحر چمن من وہ کلکون اگر ہو جلوہ گنا
سراو کو تخت سیمان کہین تو ہی شایان
کہاں سخت سیمان وہ لای غرت شان
او تھا کہ دوش بر اپنی او سی ہوی تھی
کہ مثل دوست اندیشہ ہی وہ بے پایان
زمین بہ او کی قدم کا بڑا نقش جان
کسی خیال بد تک زابتدای جہان
سمجھا کہ اپنی تین یہ جو اختر تابان
خرو کی زغم من ہن یہ جو اختر تابان
رہا ہو میر فلک کو کمال سرزدان
سو کیا بیان کروین کہ عقل ہی حیران
کہ تا کجا مین کردن مرغ غایب بیان
بڑ ہون کوی غزل تازہ تر با مین عنوان
اگرچہ او سپہ جوارز ہفتہ ہی ہوا

مطلع چهارم

قبول ہو جو میری عرض شاہ کون مکان	ہما پیری میر سایہ کی کرد بال افشان
لنیم لطف سی تیری جو ہو چمن سب	نکد زنی تا بابد او طر فی باو خندان
مسح کو پئی تمنای استفادہ رہی	جہان کہ معجزہ ہر اشہا تیری ہوزبان
تیری خباب مقدس ہی ایک چشمہ فیض	کہ آب خضر لطف کا جکی ہی خضر تشنہ زبان
وہ عقل کل تیری دلش سی بہرہ مند ہی	کہ حبیبی مہر کی برتوسی ماہ ہوشان
رسول سی تیری لبست خدا ہی جانی مگر	کسی کو جسم کہوں یا نہیں اور کسی کو جان
سوا ہی ذات محمد سوا ہی ذات خدا	کسی کو رتبہ شناسی میں تیری خل کمان
لیا ہی اپنی اطاعت کا حکم یہ تیری	قضا سی اور قدر سی ازل کہ دین بجان
نہ چوڑی شمشیر مگر کو کبھی کسوف خوف	تیری رضا کی موافق مگر کرین دورا
عطار و ابنی تین دہان و بیر سبھی	جہان کہ ہو تیری سرکار کا شہاد یوان
یہ حکم شرع کی تری بسبب سی صورت ہی	کہ ابنی کام میں ہی لولی فلک حیران
غروب شروق کا کلب اپنی شمس ہی مختار	جو تو کھی تو وہ ظاہر ہو کر کھی تو نہان
بلند رتبہ شکر دو مان ہی از بہرام	جہان ہی اوج مراتب کا تیری شہرتان
جو آسمان ششم پر ہی مشتری مشہور	سو تیری داغ غلامی کی مشتری ہی بجایان
تیری نہ بایہ عزت مگر ادسکی پنج نکاح	ندیکہ ہی تمام کی دستار تلک کیون
بھی ہو مسند عزت تیری لی حسبجا	طواف اکی کرین ساکنان عشر ومان
امیدوار ہوں شاہ کہ سن بکوش قبول	غزل یہ اور پیری ہی جو خامہ دوزبان

مطلع پنجم

کری جو درسی تیری استفادہ نیفا	سد کدای کرین او کی قیصر و خاقان
تیرا وہ خوان سخا ہی کہ جبہ موجودا	ازل سی تا بابد کبھی لغت الوان

نواد خوار تیری سفره عطا سی خلق
صلای عام هی جبر تمام عالم کو
تیرانه ابر کرم ہو تو برکت برسی کپی
تیرانه ناخن شقاق ہو تو عالم من
نجای لطف سی تیری اگر مدد تو کی
کبلی هی مهر سی یون تیری دوستو نکاو
تیرا کرم چمن آرای رحمت هو که هو
جهان که هی تیری بخشش یک کرم بازار
ضربد هی جنس معاصی جو تیری آمرزش
زمانه خامه سی شاه تیری شا خوانی
قدیم کوتا کیهان تیری وصف کرنی
امید و ارجابت سی هو کی یا مولا

تو میزبان جهان و جهان تیرا مهان
اویم عرض تیری فیض کا ده دسترخوان
نهال هو نه نهال امید عالمیان
کیسی کام سی هرگز کسین کلچر یان
بهار سی کنهین کللی نایب کلیان
کو کا بدول هو چون آفتاب خندان
یکدم بدری مغفرت بلا کردان
کناه جنس کران هی متاع عفو از ان
کش و جنس هی دهن هو جو قلب عصیان
فقط یه زعم غلط هی اگر روین کمان
که اس بان من ناطق هی حسره و قران
بی حضور من لایا هو که کلام بان

مصراع ششم

برای حاصل اغیار مثل شکستان
بعید کیا هی میری دلکی و اطمینان
کیسی زلف کی شان سی کسین گران
فلک کو ابله بای سی رات دن میر
شال غنچه لقویر باغ و هر کی بیج
فلک کو کرج هی محبه عداوت قبی
سپهر دیکون تو کیا کرکی هی میری تم
تیری غلام کا شاه جو کوی دشمن مو

کرکی هی گردش افلاک محکو گردان
صبا سی دام اگر یه سپهر بکلیان
هماری کام من او کی عوض من پرا
یه بود هی که نم آوده خار کی موزان
بیون به میری حسنی کای ایک فقط بتان
کیریه خوب سچتا هو من که هی نادان
اگر سی سر بر میر تیری لطف کا دامان
کینو که کفخی ده آخر خجالت و خذلان

و عاچه خستم کري هي کلام کو عيشي
 سمنده خامه کو اب کم هي طاقت چو لاله
 الهي تاکه رهي برتزار مهر و سپهر
 الهي تاکه يسه قايم رهي زمين و زمان
 مثال کلي رهن تيري دوست خندان
 کلي کي طرح نه واهو قلوب خارجيان
 قصيده در مدح ميرزا شاه خان که استاد طالب عليخان عيشي بود بقتلام آمد
 محمد حسره خاور نشه زرين پرچم
 صفت تاج دولابام اجلال و حشم
 ميشه کرخت ز مرد و پهلوانيت و ز
 ناته من خط شعاعي سي او ثناء ايلک قلم
 يون لکا کني عطار و کو بلا کر که ابي
 انتخا بکلمات او کني سني اکثر شعار
 و يکمين کسي مضحار و ي زمين برين جمع
 ليک کر نام بنام او لکا سخن عرض که هو
 نام بر شاعر افصح کي کري صا و قبول
 سکنی الفقه و پهلک ارشاد حضور
 اگي ديوان کده خاص من اين کي بار
 جرخ نامن سي بيا صفحه افشانی زر
 جب يسه اسباب هو احب تنما و جو
 سر کي استاد و کني ديوان فرا هم
 عيشي پر زده مرا نکه هج بپنجاد و
 سر کي سب جمع اراکين و خوشي و خدم
 مردم دیده کيو ان سي سياهي او هم
 تمام کر غم کتابت به انامل من قلم
 منتخب نظم کا هر یک کي بيا جمع به هم
 به غزل او کي بي ديوان کي اوستي هم

غزل

ابري ديوان کي بيا دیده هم
 و امن کل من رها خون جو بلبل کا جم
 صغف کي انبا تا و ن من کي اب سيني
 لب نکاي هي ناله پي کي بیکر دم
 سروده ترک کنه بار کري عزم شکار
 خاک پر کهن سر غزغزالان حرم

پاہ میں جاہ ذوق کی تیری ہمیں رو رو
 ہی تیری زلف و قد و دلکش و خسارہ خط
 دور لب خط کو تیری دیکھ بڑی بوی کہ نور
 کر لفظور میں تیری چشم کی پہنچون و دم و
 وقت ہی داور کسی کیہ کہ مانند جاب
 بہر نیا و یکا کوی مسکو خدا ناکرہ
 عیشی اور حس شہم کا مارا نہ جیا ہی نہ
 الغرض لیکے و بہر فلک اور سخر کو
 عرض کیا دست ادب بانہ کہ جب ارشاد
 جمع میں کر کے لی آیا ہوں یہ چند ہی ا
 سکی تقریر یہ دلچسپ طار و کج تمام
 کر کے کلاشت مضامین بعین اعطاف
 صاف و تخصیص کیا او نہ ہوی جو مقبول
 عیشی میر و ماکنی سینے جب شاعر
 کا ہی و بہر فلک کی سلی اسکا اول
 اوسنی کی عرض کہ بزم شعرا میں سکا
 ماجرا سکی یہ ارشاد کیا حضرت
 او کی طیت ہی تنہا ترسی معرانا دان
 کجگو عیشی کی نہ معلوم ہوی قدر انوس
 یعنی فخر شعرا سید انشا اللہ
 وصف میں جسکی بڑی ہی یہ بہر مطلع

دہو دیا نامہ اعمال باب زمرم
 سنبل و عرو و کلبرک تر و سپر غم
 گردہن تنک شکر کی یہ سلیمان کی قسم
 بہول جاتیہن اپنی ہوی صحرائی رزم
 ایک عجب حلقہ گردا گ با بندہن سہم
 نا خدا موج کی صدمہ سیہ اگر ثنائی دم
 کری سوطح کی کر خد مسیح مریم
 ہو کی خاطر محضورش با جاہ و چشم
 ای شہنشاہ جہان جہشہ افضال و ہم
 ہو دین الیکش سبندیرہ طبع انہم
 حسنہ و خاور اوسنی لکے بالطاق کرم
 لطف ہر شعر بہ عشق عش کیا آنا کہ اتم
 وہ بکتور ہی جکی تی مضمون اعم
 یون ہو حکم شہنشاہ فرست توام
 رسی تو نہ نہ کھا نظم فصاحت
 مینی رتبہ جو کیا غور تو سب ہی تہاکم
 وہم کو تیری بہت دور سمجھتی تھی ہم
 ورنہ حکام میں ہی وہ تو وحید عالم
 دیکھ تو کسی تلمذ کا وہ ماری ہی دم
 رو برو نطق کی جکی میں غنادل اکم
 عند یسب جن حسن سخن یعنی قلم

حَب

مطلع

اوسکي مين نظم و بيان کا کروں کیا نظم
 ہی صبر اوسکي قلم کہ وہ کہ جسکی آگے :
 اوسکي دیوانہ جو سارق مضمون ہی وہ
 لای ہی فکر رسا اوسکي وہی مضمون باندہ
 کری حسد وہ چمن بندی نظم کین
 ہو یہ تاثیر مضامین سی سیاهی بہ بہار
 اوسکي دیوانی اشعار کو کوئی جا کر
 افرین کا یہ اوشی غلغلہ ہر جانب سی
 کیا عجب جوش حلاوت سی معانی کی کر
 متحد نظم سے اوسکي ہی فصاحت اسطرح
 نظم کی اوسکي ہوا بندہ کی ایسے ہی کہی
 ہی وہ ابر کھراشان معانی جکی
 وصف اوسکا کری کیا کوئی سبحان اللہ
 خالص حق میں کری ہی بدلائل ثابت
 دی وکر ہر درختا کنوہ تشبیہ زحل
 صحت تقریر سے ہی اوسکي کہ معنی کو کر
 عکس آئینہ کی مانند محرر کو تمام :
 موسیقی ہوی شعر میں ابلدوس کی پس
 شاعری بر ہی نہیں منحصر اوسکا کچھ فخر
 صرف میں منتخب مافی مستقبل و حال
 جسکا ہر حرف ہی شک کل کلزار ارم
 نغمہ بار بدی تاب ہی جو ماری دم
 با ہی رتبہ صیاد غزالان حیرم
 جو رہی آج لک نک منزوی کنج عدم
 تہام کر پنچہ خورشید و شلانی میں قلم
 حکو نظارہ ہی دامن کلکی شبنم
 کر پڑی دیوان کہ جہان کچھ فصحا ہوسنیم
 کہ وہین صورت کل کوش خلایق ہون صم
 اوسکي دیوانی اوراق ہم جاوین ہم
 جیسے الفاظ سے ہوتے ہیں معانی منضم
 امتلا جوف فلک میں سبب در شکم
 ایک شمع سے قلم کی لہر آوین ہم
 مرتبہ رکھی ہی جیسا وہ بداحی دزم
 ہووین اوصاف جو شالیتہ کلزار ارم
 حوصلہ کیا ہی پنجم کا کہ ہر ماری دم
 بخشی و خلعت الفاظ بلاغت توام
 صرف میں اوین نظر حضرت جو ہووین غم
 شانہ زلف تان نہ ہی یلہ جوم قدم
 ملک یہ نہک ہی اوسکا جو کرتیہ میں ہم
 اوسکي تفضیل میں ہیں حاضر و غایب ہم

نهو مصدر راعر لغت مسبر کا کلام
 ایک ہی لفظ میں کر عدل پنی اور وزن ^{الفعل}
 عرض کس وضع سے کچی وہ کہ جیچی
 طبع آجای کر اوکی طرف علم خا
 اور کتابی طبابت میں وہ اعجاز
 رنہو خوف الہی تو پکا رون علم
 التفات اوکا اگر موی بدایع کفر
 رده باش فوافی میں کی ہو دی فضل
 سب فاصد نیک و بد علم غرض
 ولین اوکی اگر آجای کہی فذوق ظلم
 ہی یقین یہ میری دلکو کہ لی شہ شک
 دسترس زمین ایسا ہی کہ ایسا شک
 علم کا اوکی بان کسی ہوا ماشاء اللہ
 فخر جابی سو کری وہ کہ اوسی زیر پای
 اسکان جاہ و مخاطب خطاب صادق
 مطلع نویسہ کلون وصف میں اوکی کہ ^{جسمی}

مطلع

دخل کیا باو خزان کو کہ دمان مار می
 وکی در کاہ معالی کی ہی با شہ شک
 سقف انوار تک اوکی سائی کا کر
 وکی جب اختر طالع سی وہ ہونست
 ہو جو کلزار اعلیٰ لطف سی اوکی خرم
 عمل خیر کی مانند بنا مستحکم
 عقل اول ہی کری نقد تو ہونند ہی
 سجدہ شکر کری کیون نہ ستاد پیہم

قادر و مقتدر اعلیٰ و عظیم و اعظم	حسب و کون بیکان حاکم بر جن و بشر
زبدۀ آل محمد و امام اعظم	حضر شرع نبوی شمع طریق اسلام
وارث ختم رسل چشم و چراغ آدم	مشرق و مشرق دلائل فلک غربت و
کوهر علم الهی کا محیط اعظم	جوهر نجره مصطفوی کا معدن
وہ معین ضعفا حاکم اصناف ام	کام بین عقدہ کثی کی ہی اتنا تر
ناخن موج حباسی کرہ ابریشم	کہ اگر نام لیا او سکا تو کبھی غنیمت
ہووی بلشبہ کری کرہ علاج چشم	مور و راجہ و رود جان او کا شام
سرہ چشم عقیدت کری وہ حاکم	کوی اعمیٰ ازل و ربہ تمنائی شفا
ہو دین محسوس نظر تا بحروف مدغم	دل و انا کو یقین ہی کہ لاریب کو
رو برو آگیا اباحین و خورشید علم	مدح غایب سی نہ و اہو دل مشتاق
قوت ناطقہ حضرت حسان عجب	مطلع نو و لکھون سکنی جسی محفوظ

مطلع

بیل و بادشاہین پی ہی الفت باہم	معدت سی تیری ہی دولت بالغ عالم
مہر کرستی ہن مانوس سدا کر و غنیم	سایہ صغورہ و عصفور ہی بال شاہین
کہ خدمت بزغالہ رکھی ہی ضعیف	اہل عالم سی تیرے معدوم ہوئی رفاق
استین بین ہی فلک کبھی سدا و شتم	ہی تیرا جسی قدم زیب و ہند و عجب
صد مہ قوت سر پنجہ خرافام اجسم	میش سی عذر کری عہد بین تیری شاہ
عادل عصر ہن وہ تہی جواز سی ظلم	خوف سی تیری سیا کی زمانہ بین
سام و پہلا دسی تا برود کیو و رستم	ہن تہی خاک بان سکنی تیری زرگانام
نیزہ بختو کی تو سر پر کری جب تعلم	ابر تار کی سی رو پوش ہو برق خشا
لیکی کا فردوم صبح بناوی مرہم	سمن ہوشیہ نور سی او کی مجروح

عدل

خشنه واده تیری بشمشیر سراپا جوهر
 آب تاب کی جو جوهرین گشتی بیا
 خومن تن کو کسی سوخته خومن یکم که
 شعله سبای بار غضب ربانی
 شیشه آب فلک مرتبه سی تیری هو
 مردم چشم غزالان ختن که شوخی
 او کی عشت کابان کیا کری کوی کپی
 که جیح نکوب کو مطح بالفرصن
 اوس تیری برق محکم لقورین شیدا
 فرق اوته جای شبد روز کابل شبد
 نقش پڑ جای جهان او کی رسم اقد
 سطر طاس که اوس تابی جای کدر
 بیکمان عرش تیری اوج مراتب کا حسیفر
 فلک زولیده بان مطلع نواب لکهد

مطلع

بختی جی دنق دین هو تونه کو نکر دم
 خشنه واده تیری بشمشیر سراپا جوهر
 کیا کون دور فلک کوسین که سکی با تون
 اسکی دوست سی ازل هو یاب صفت
 تیرا بنده هون شیدا محکوم فلک سی کاکام
 حق یا بخشی محی ده سلطنت ملک سخن
 ذکر توحید کری ماته مین بکر کی صنم
 محکوم عشر دولستان غم درخ و الم
 سی کین تنیت حشون دسین نوحه صنم
 خاک بر پیشین هین بر دروه صدناز و غم
 تیرا مداح هون اسکی کردن کس و عظمی دم
 رشک حکماهی ولانار سلاطین عجم

شکر صد شکر بدرگاه خداوند قدیر
 فخر اضافت ملائک به بجای میرا
 خولج هر دو جهان آئی میری حصه من
 به زمین رکبی بی هر چن که بخت یکن
 قطع کرشته تطویل سخن ای عیسی
 ای چمن بند در عالم به تمنای کتا
 نیک و بدین کربن جیب که یزداد آن
 کنج بر تا که بهی پست رود انشور
 جرج بجا فضا کار بی تا ذهن سلیم
 بند ولایت حرکات و سکنات مخلوق
 تار بی زلف تبار خشتی مشک افشان
 عرش کت تا که ساری بود عا کو حاصل
 کام بین تو تیری دشمن یک کره غنچه غلط
 تیری درگاه کاشانا جو نهود و خجسته
 تا به بهو تیری و این بر میرا اوشت
 هو می جو معصوم و امن آل احمد
 مقیود و منفعت به الله الغالب مطلوب کل طالب ^{علیه السلام} علی ابن ابیطالب
 میری نگاه کو مانند نور شمع فتور
 سیاه بختی به میری بجای را ختر
 فلک تا که به سنک غم بهی ماری
 هجوم شک سی آب گهرین به بنین غرق
 لیلی نه راه کبھی در سلاخی بشو و سرور
 بین داغ رنگ کج در سینه زنجیر
 که زخم و لکانه ابک میری بند ناگور
 مثال رشته تسبیح لولوی منشور

فلک کو زخم جگر که میری بنانی سہی
 ہماری طایر جان نہ بغیر کچھ قفس
 باین و فورین کیوں سنگبار ہوں یا
 بمحض فلک سبزہ رنگ نوش اوریش
 کہ سبکو جام نہ دیوی بہ جگر بک بقصا
 و کہا ئی ہی دم شمشیر آبدار سہی
 نصیب میری ہی شفق کی بہ کیوں یاز
 غجب نہیں ہی کہ بال ہا کی دھو کی سی
 قلم کا سینہ پشاعمنی جگر ہی مینی
 کیا یہ مطلع نو حسب حال خود مسطور

میرا قلعہ می عشرت سی خاک ہو معمور

کہ شک غم نہ کیا آہ شیشہ دل جو

جو بزم بادہ کشی میں بٹھائی محکو
 کہ آوی دور جو چہ تک تو می بصورت
 ہر ایک سطر ہوصفہ کو توڑ کر اوسط
 مثال شمع زبان ہو می سہی شمع
 فلک رولای ہی جون زخم تازہ خون
 سحر کہ اکثر عمنی حلی تہا میرا دل
 ہر ایک چشم سی جاری تہی شک صوت
 جگر کہ آبلو میں یوں بہا تھا خون جگر
 عبادہ اکی کہانت یہ کوشین میری
 بہ تابکی فلک سبزہ رنگ کا شکوہ
 سوای کثرت درد اور کچھ نہیں منظور
 نہ بال و پر کبھی کہو لی بیاع عیش و سرور
 نہ ابر تر ہی میری اکبر ہی نہ ہی ناسور
 ہی ایک گاہ میں شہد خانہ زنبور
 کہ ہی نہ تالاب کورست او محمور
 جگر ہلال کہ ہر ماہ نو میں یہ مغرور
 نہ زلف سنبل تر ہو میں اور نہ طرہ جو
 فلک نہ آئی دی محکو بسایہ غصہ
 کیا یہ مطلع نو حسب حال خود مسطور

وہ عیش راج ہی ای مایہ ہزاران درو کہ شاد و خوش ہیں بستان کئی تار مور
چہ حال کستا کئی آج ہی مطلع نقاط جکی ہیں بہر زخال عارض حور

چمن میں آج ہی بیان تک عموم عیش سرور
کہ زخم کل پر دم صبح چہر کی ہی کا خور

لی ہی غنچہ گل ناتہ میں صراحی جام	بہار بولے ہی می نوش آنہ لغفور
عجب ہنیں ہی ہوا بکھ ہی تراوت	کہ جو ہی شہد روان ہوز سایہ زبور
فیوض صیقل ابرو ہو سی ہی چمن	لفیض آنہ خاک یہ صفایہ نور
کہ عکس ہر گز ہر بال کا ہو ظاہر اگر	پڑی بجالت پرواز سایہ عصفور
ہو ای باغ بیان تک ہی لطافت	چمن کا صحن طاوت ہی بکھ ہی معور
زمین شکافتہ تیغ نگاہ سی ہو جا	جو دیکھی دیدہ بلبیل لبوی کل مبرور
و کہای تہی ہیں اجرام علوی از تہ خا	ہوا آنہ خاک سی از بکھ کی کدورت و
دور و دور تہ لغفور عکس کلسی ہی	چمن یک صفحہ میں از بکھ ہی حیا کا خور
ز بکھ نور نشان دہ کہہ ہنیں بخت	کرین اگر کل خورشید سی حساب شور
چمن میں اک ہی یہ کنگل کہ شغوفان	کہ جوش مار تہ ہی می بدانہ انکور
دخت گلشن تقویر کہ جو ہون سبر	توفیق نامہ سی سقر ہنیں کچھ
نگاہ کرم سی کروی شاخ گل و کیمیز	تو ہو صراحی غنچہ کلاب سی معور
ہر ایک برک شجر سی صدای تال بلند	ہی آہ و نالہ بلبیل ترانہ طنبور
بنی ہیں کو ہر شبنم سی دانہ سراج	ہوا جو سازش طنبور کل کو ہی مور
نہ غنڈیب ہی ہی نہایت کی نمہ سرا	کہ طوطیان میں شکر نیز شکر چی غفور
کلو نکا عکس ہن موج زن ہی پائیز	کہ اگنیہ کی ساغر سی بادہ ہی معور
برشتہ آتش کلسی ہوا دل بلبیل	کہ بزم بادہ شہی میں کباب ہی ہی ضرور

کري هي مي کل کو وقت بهار
 باد ساقی کس امر اجهاکا نور
 جو کل هن پيو کل شرف کي تختي من
 هرايکک و ملين به بخون کرنا هي خطور
 که آج خلق من عشرت خزا هي روز غدير
 سر و غشيش که بر طبع آج هي با نور
 نذر که واسطي يا هاته من و ايم زر
 حضور فيض سي اب مغه علي که حضور
 هي زمين بند شرح بني ده سرور آج
 که کر بنو ته ده کل جواهر البصار
 صبا که لب سي شها سکل من به مرد جابر
 نظر بر اينکه کري هي هرايک ذره کو
 غزل فقير به لاي اي که اي تری حضور
 اميد هي به که سکر سي کوشش قبول
 نگاه مهر به خورشيد آئين پر نور
 بحشم لطف کر خاک سار کو منظور

غزل

ملک بان قلم کا شين لاکي تری حضور
 که اپا حوت تری حکم بن کري سطور
 هزار طرح خود شنای عرفان هو
 به بحر تبسي تری نکر سکی ده عبور
 هي تری فيض کي بحر امن ايک جادو شين
 مای بخت سيمان و سایه عصفور
 تو هي ده شمع سبت حضرت ايزد
 که تری نور محبت سي هي جلای صدور
 بنای کفر که جب انهدام کي خاطر
 کري هي فوج کشي تو به بعضي از مقهور
 تو فوج کي قدمي چند پیش فتح و ظفر
 جلین به کتي که تو هو مظفر و منصور
 نه پني کنده قصر تباهت اوسکی
 کري اگر طراد عرش متک خرو کي طيور
 جو تیرا علم هي اي بحر علم عالم غيب
 قلم کوتا کيهان اوسکو جو کري سطور
 که عقل کل کو پي رتبهي طفل مکيت کا
 سواد جگر هي روشن کري هي تری حضور
 رواج دين به جدم به تونيد باند سي کمر
 هو اي جبه شرح بني به کچه بر زور
 سکل کي بر ده ملنور سي بر ده کوش
 قدم نر که سکی هرگز ترانه ملنور

طباخ ماري هي او سحر سحر سحر
 جبين تاك پر اب هي عرق خجالت
 عجب سنین هي اگر ضرب زخه بر گشتار
 فلک کو عهد من تيري شاهانه
 سدا بدامن ابرو ز سحر خورشيد
 بخت کا جيسي هي پاه دين نور افروز
 که و باکني خاک سي اتوده هي جو بدشت
 اگر چه اليه کلامون به تر زباني کا
 دليک کلمه السعي مني اي ممدوح
 که ايک غزل به شاد سواد شکر بخت

بنا تھا خاک سي سجاي کا سحر
 جهان که مایه صد غم تي خوشه اکند
 ہونا گوار تر از ريش غرق و نور
 کہ تا کر من نہ مثال نمود او سي مشهور
 شفق کا ماتي سي سني چہاي سي
 ثبوت سکاي بر اعتقاد ہر جمهور
 وہ ہوکي مطلع انوار شہان دم صور
 مجھي باينہ تر و امنی کہان نقد و
 زبان حال سي یہ بوتاي مير علي
 رقم کراچ تو کيد سواد ديدہ حور

غزل

ہر ايک ذرہ من دہا سہ هي فیا کا نور
 زہي وہ خطہ پاک بخت کہي هي جان
 جبين کي دنا سي روشن چو شمع خورشيد
 جو تيري عتبہ کي پاشا سہ دي از
 شہکاي دکنو ہم بون ہوا کي مدنگاہ
 نگاہ کونلي باؤن رکني کي جا کہ
 کہہي جو مانہ و ہزار او سکجہ اگر
 فیا من سکي دنا خاصہ دم غسي
 ہنوا یہ فقمہ آفتاب نور اکين
 و مان هي نور کا از لیک املا مود

کہ جس کي تر پين شمين استفادہ نور
 دم سچ کا رتبہ دم صبا و دبور
 و باکني خاک پر کجہ کجی مبرور
 مدوسي بخت کي ہودي لفيب ديدہ کو
 جو قرب تير ہفت خور وہ پادشہ مشہور
 ہی تيري روضہ من لیکہ زایر و نکاح نور
 زمین کي صفحہ بہ بالفمن کنج نقش حکور
 عجب سنین هي کہ ہوا کسي خوش خرامی ظہور
 مثال دنا کي جو قندیل سي ہنو منظور
 زمین کي تا لعلک جہ لبالي اور چہ

خرد گوی که قمر آسمانی او ترا
 موایه فیض ترا و تویی کیا عجب جور
 من و او خواه تری بنجه عطاسی مل
 میان بحرین آب کاشه کدایی هی
 همیشه ابر عطا و نوال سسی تری
 توه سخی هی شها جکا بنجه حسان
 عجب سنن هی زافراط کو هر شاد
 فلک کو بخشی من کیسه کو راختر
 ای کسی بنجه حسان من به جو و نوال
 سری جو حکم مساوات تیرا بنجه عدل
 که ویکه رنگ زمانه کا خایه از تعمیر
 تیرا ده عدل هی شان که بر نیانی قبا
 مثال شعله خورشید و بر نیان فلک
 چمن بین ضبت عدالت سرتیری هی کینه
 عجب سنن هی کتان کا بنا که کر حینه
 فیوض عدل سسی تری هی بر ورش با تا
 مثال صل من آب آتش ایک حکمه
 سری هلا کوئی عصر آج کل مسجائی
 مساوی او مکنوز کی جو تیرا سخته عدل
 که خاک کو کوی بر باد و بادیکباری
 چمن برانی تری نام عدل کو خرمن
 گری جو دانه شبنم بی و رشع بجور
 عقیق ریزی بجای شر ز سنگ ظهور
 جهان کی کنج و معاون یکی تابه بجور
 صد کی کنج و دری بهاسی بی معمور
 بجای قطره برستی من لو و دنور
 یکی ثایه و در بهایا کر گسنگور
 که هو باب که غرق عالم پر شور
 زمین کو کسی دی من به کنج زربو خور
 تیرا هی فیض عطا سقد هی نامحور
 تو انقلاب جهان به بسا ملک بودور
 بر ایک شخص سنی مسرحد و ث و بودور
 اگر بنا که دنیا وین جسم شعله عور
 کسیر فتنی که بودر کی ضرر نظور
 که بو طب خزان پهل مو اگر ر بجور
 مثال شمع بغا نوس ماه هو ستور
 بزیر سایه شهباز بنجه عصفور
 گری جو سنگ به شیش نهونی با و بی جور
 هی بی بر ورش میش شیر کو منظور
 بڑی عناصر اربع بین سطح کا فتور
 سری بجایه من آتش که آب کچه فقور
 به محافظت خود اگر گری مسطور

خدا نخواستہ برسی ہزار خرمین برق
 ز کار خانہ ایجا و خلق تری تین
 ستاری شکین عرق یکجہ کراہان
 بخرمین بن اعدا ہو برق زن جسم
 تو او کی طرف کو اوسم جگر کا قتال
 اجل گرفتہ کوی تکیہ پی تو پہ فاعل
 کہ ہو دی دامن نظارہ وہین خون بود
 دم نہر وہ جسم نیام سے لکھی
 بڑی جو عکس کہو اوسمین تری دشمن کا
 دم نہر تو شاہ اسم کری جسم
 تو بوی خلق بہ با صد ہزار حیرانی
 دم محاربہ وہ ابروی فتح و ظفر
 کمان کر تہین اہل بصیرت جیسے پاشاہ
 یہ کیا کلام زبان زد ہوا معانہ اللہ
 وہ اوج فتح و ظفر کا لال تابان ہے
 پس از مقاتلہ ای سرفراز کون مکان
 تو بجز خیر ہوا وری کی کف طلاطم موج
 سوار کہو ٹی بہ تو ہو اگر تو از رہ فخر
 کہا قلم سی بہ مینی کہ ای ز روز ازل
 بعید کیا ہی کری تو اگر سطور جی بند
 جہا کی سکر کو برا نوی انفعال کہا
 تو او کی گرد یک خاک تک ہی محو
 عطا کیا یہ ذوی الاقدار نہ مقدور
 فشار دی تو فلک کو بہ پنجہ پر زور
 تیری جوتیع ہی تابندہ کین شعلہ طور
 عدوی دین نظر کر کی یہ کیا مقدور
 ضرر عدم کری او کی وسطی نہ طور
 بدنی مرموم دیدہ کا کشتی سپر ہو دور
 مین او کی برش و تابش کا کیا کرون مذکور
 تو ماری ز خموی ہو سپر یا قدم تک چور
 وہ اپنی تیغ درخشان بہ پنجہ پر نور
 کری ہی پنجہ خورشید سی لال طور
 سپر کہ پروہ مین تابندہ ہی باین ستور
 زبانہ شمع فروز انکا در شب و یحور
 کہان و شعلہ ناری کہان یہ جہوہ نور
 ولیک پروہ ابر سیاد مین مستور
 جو د ہو دی تیغ تو اپنی بقلزم پر شور
 سد کیا کری تیار مرسم کا فور
 فلک ہو غاشیہ برداری کی بے مزدور
 رقم کری ہی تو تقدیر خلق کا منشور
 بوصف دلدل سالار دو جہان مسطور
 بہ بات لکھی کا میری تین کہان مقدور

بيان کړوڼ جالاک اوکي نين کي
 نين نين بيهنن هي ده چکا کوڼده
 هبا کو تاب کهان او سکا جو جهوی فترا
 ملي جو باک تواند ليه سان بېشم زو
 شوارغل بيه تره نين نور افشاڼه
 که چکي روښني سي آفتاب يون جبه چا
 هوای غل بيه اوکي بېشم اهل سخن
 باعتبار سعادت رکبي هي مهر سي ده
 کمال شوخي سي جون برق پلېښ کي کذر
 بيان من کړوڼ جاه چشم تر شاها
 تير اخريه کهون کيا که تيري کوچ من
 قلم کو تاب کهان تيري و کا هي کي
 کهان بيه سعت قرطاس و طاقت خانه
 توبس بيه اگي هي لازم که کلام کو ختم
 غزل

کمال شوختي سي ميري نين کچه دور
 بوستان جهان شکل غنچه لفتویر
 زبکه روز ازل سي الم لبيب هو نين
 ميرا توسته هي مجروح تیغ درد فلک
 زمانه بر جو نظر کي تو بایه و شمن جان
 يره عصر ده هي نخوت چمن کو کتي نين
 که بعد مرک مير داغ دل هو شمع قنور
 بيه نين سي رتاي بي مير معذو
 هي بي بزم سي ميري سدا سر و لغور
 نکسي بند کري زخم کا ميري ناسو
 چمن جو وکلي فلک کي تو نين سر بازارو
 قبيح ازمنه و عار و هر و فلک عصور

کمال کهي ٻي هر کي کويون بعض نه	که موي نرم سين چي سب بقتل سمور
غرض خباب مين تجھ شاه کي هي عشي کي	مال عرض سداي مرجع اناث و ذکور
که منت خاک کو اس خاک کي هوي	لفيف نشه نشيني بروغه بر نور
مقيده و منقبت خامس آل عبا جلب سيد الشهدا حضرت امام حسين عليه السلام	
صبح طوفان غم دل تها مير طغيان بر	موج سیر شکوئي تر هو کيا د امان سحر
مقتن تن مين ککا طایر جان کبراني	زک عارضن کو شکستن کلي بال و پر
اشکبار ايسه هوي ديدہ کراين که بنذا	ليکي مژگانسي د امان تک سک کهر
دوغ نه سينه کو اک سر و چراغان کيا	بينه شعله زده هو کيا د امان حبل
موج زن شک هوي آه هوي شعله فنا	اک بيلائي فغان نه طبع گردون بر
دوغ اسطر حيسه سين مين نمايان هوي	سنگو چون سطح فلک بر سين چکتي ختر
ملک دل کيا اندوه نه استيصال	لشکر عثماني بيا سينه سوز امنين مقر
اشک خونين کيا يه طوفان بيا اکتولني	که هو اسخ بخون سچ مهر انور
لاله زار دل بر داغ نه کسلاني ببار	ابر سين کلي طرح روندي کي ديدن تر
جانا ناله نه که سينه مين ککا ديو کي	آه نه نقد کيا جاوي فلک سي بي کذر
الغرض جبکه هوي آتش غم شعله فنا	مجھے ارشاد کيا بت يه جنون نه اگر
غم زدو کني لي هي دشت مقام تفریح	و شنيو کني متن و مان هوي هي آرام کثر
دل غمديه کو بخشني هي لتلي صحرا	دشت هي دامن صد عقد جان مظهر
لسر تو اي مورد صديج و غم دور دور	جاد کي کسير کو صحرا کيا تويم هي بهتر
سکني مدم سي مين ابني يه کلام مقول	سوي صحرا کيا باديدہ نم نقد سفر
ليکي جس دشت کا عازم تها مين د اوسي	شنگ داغ تها فردوس برين کي دل بر
وصف مين اوسي يه چاي بي کلي	جس کي سحر رهي باغ سخن تاحشر

غزل

رشک شاد قدان بر لب هر جوهر
 محب که لطافت من کل شرف به
 دل عاشق کا بهر حای خیال انگیز
 بصف کل کنی سی هوش قرطاس من
 سرحد برک پر پاک من زین زیبا
 چشمک ناز زن دیده خوابان کر
 کل قنایک خوب من کرون کیا اظهار
 کل غبر کا دمان یک کلهو کر بچی نام
 آجیو سطح زمین پر یہ نمایان جیسی
 عکس لاله کا نمایان یہ رہی بان من
 دور سی تو دہ کل پر یہ نمایان تہی مک
 اس لطافت سی رہی دانہ نیم بر کل
 نہرین سی ہی نفاست سر پر سو جار
 کہنی کوشت تہا پر یہ تہا ز کلزارم
 دیکہ سامان یہ ستر ہو اکت امید
 غنچہ دل ہو ہمزم شکفتن کی ستہ
 کثور دل من ہو تخت نشین جہاں
 یعنی ہوقت من پڑہا سی ہی شاعر چند
 من کہا وصف من کی ہون وہ شاعر فصیح
 او کی ترفیت من ہون نام ہی جگہ

غنچہ کل کہون بانافہ مشک از ضر
 زرد و رنجی مقابل رہی خوشید کا ز
 صفحہ لالہ پر گردان کلهو پڑجای نظر
 بہر کل سی لطافت من ہوتا رسطر
 سرو یکہ قد بہ زمرہ کا نمایان زبور
 بہتر از طرہ پر چ بتان سنبل تر
 سیم بکداختہ او کو کہون یا قمر مستر
 کا سر بہر ہی از بادہ بوی عنبر
 جدول نقری کنجی ہو کسی صفحہ پر
 جون جڑی صفحہ الاس بہ لعل احمر
 آتش شک سی جکی جلی جان آذر
 حب سطح لعل کے صفحہ پر جڑی ہون گوہر
 عرق دریا ی عطش بانی کا جکی کوثر
 نام صحرا تہا ولہ لاکہ جن سی بہتر
 اور غم و درد فراموش ہو سی تہا
 ابر عشرت کا برنی کا بر سوز جگر
 حکم آیا ز حضور حسد و حق پر ور
 مورد وصف و ثنا جی تو ہو وی یہ
 یون کہا حاجب اور اکٹ مجھے اگر
 باب حکای علی جہنمی بیای شہر

سکلی ارشاد و معنی بزرگایه مطلع   جسکا هر نقطه خرد و کجی ره بی به از گون

اوس سوت و غاشیه الهی کا لهر

حاکم ارض و سما حسد و هر جن و شیر

خاک در او کی ملا یک دین زینت   کرد راه او کی هی در چشم فلک کل لهر

حسود کنور دین حاکم احکام خدا   واقف سر و علن باوشه کردون فر

حاکم ارض و سما الیه و ده عالیجاه   نجلی حکم بن او کی جفتضا و چه قدر

کنور نفیس مین ده حب تاج و دیم   خط جود و سخا و مین ده حب لب

مشتی پای و خورشید علم غرض سیر   آسمان خیمه زمین کنور و انجم شک

عازم سیر اگر هو ده تو آگی اکی   جبار و دیتی هی جلی ملک لونی به باو سحر

لب هلاوی و ده جود شکوه خورشید نور   لب و مین مروه جنان چون جبین کا پر

کنه لطف کا اوش کرون کیانین   نخل امید هی ده جکی فو قضا مین بر

عنجه دکی کسلانی کی ای ایدم   مین اوسی ابر باری کون یا باو سحر

تیغ ده برق که رشده فشان هو کا   خرمین سستی اعدا کو کری خاک ستر

هووی گر میان سی و ده جوده نمان روز   جایی عکس او سکا که از پشت زمین جایی

دل دشمن بن کراوس تیغ کا آجایی خال   روح هیت سیه کری او کی شرا مین سحر

نام کراوسکا لوکاهی تو دین کا بانی   ابلق جرخ سی یا کا و زمین تک سیر

یون در خشنده ده بروی سحر زبون   جسطح جرخ به قطبین مین اوش و قمر

او کی ترکش کا هر ایک سیر به کام نبرد   گر گری کوه به تور عد صفت جایی کذر

او کی بکان کا از نام کبهو سویی عدد   طایر جان کومین او کی مین بال و پر

و یکبار او کی کمان کوبه کی نشسته   شاه بازا جل و مرگ کبهو یا شهب

یون کمان خانه مین او کی کتیر انداز   قوس کج مین جسطح هوتا بان نیر

کتابیان مین کرون اوس کجا اچا کلا
 اوس عشت سې وښه باز کړي طي الارض
 وصف کړم کيا کرون اظهار که ښام خرام
 اوس کيا برق مجسم سې اوس کجا کړي
 سکه سر کړم سې وښه رقتا کچ
 حشمت وجاه پراوش کجا اگر کچي غو
 فيض سې اوس کجا سې ملو جز مین وچه
 وصف مین عدل کجا څه ځایه کجا مطلع

سوغتن شمع کجا حشمت مین رتي کجا
 بای عدل او ځایه کجا څه ځایه کجا
 اوس کجا تا تون هو کربان کتان کړنځی
 ابر نیان غم دل سې هو کړنځی شان
 سر بچاره هو قاتل سیر حم سچ
 وصف مین اوس کجا سناوت کجا کلا مطلع

اوس کجا گنجینه سې جاسم شمس و قمر نام و سحر
 بچه افشان هو نه کړد ست سناوت کجا
 نگه مهر مین اوس کجا سې خواص خورشید
 سایه اندازنه او کجا هو کړد امن فین
 نه اگر مجلس بر نور مین اوس کجا جاوی

بر پروانه کو بهو بچي کبهو کړاوسې ضرر
 انس اور ربط غنا هر کجا بایکد بکیر
 ماه کجا و لکوی به پیر و یوی و مین و ځایه
 وانه شک کو حکم او کجا بناوی کو هر
 قصه بدیل کو کړي تیزه و گر گل نشتر
 ابر خانه سې عوض حرفت کجا برین کو هر

کار سیم کوی لای سې کوی کار نه
 بحر و کان باوی نه کجنه لعل و گوهر
 سکه کو لعل کړي ویکه جد هر کجا نظر
 استین کجا کتان کجا نه به هو دی پر
 شمع کو کون عنایت کړي به طره زر

بجه فيض نيلو اوسكي بيم دي بن دينار
 آسمان پر جو چمکتی بن لنگل اختہ
 جنبش باو بہار رستم وصف فیوض
 شاخ ز کس سی کری جو بستم کو بہتہ
 غنچہ سان مار سکی دم نہ وہ تعریف کیا
 پاوی کر لاکھ زبان کو ی دہن یک اندر
 وسوت وصف میں جس راض و مایک نہ
 عقل کل معترف عجز ہو کر ماری پر
 ایسی جا کہ پر جو سج پو پہ تو ہی حق لفظ
 سر نہ کام قدم ہو جو سیاہی مکیہ
 تان کر عرض بیم ترا ہون کر اچھی سرود
 حاکم ارض و سما جب تاج وافر
 عرض مقصود میں ایک تازہ غزل لایا ہو
 کوش اقبال کی سی اوسی یا شاہ اگر
 توجب کیا ہی کرای غنچہ غفران ام
 ناز بر جا کری عصیان میرا آئرش پر

ہونہ پر نور یہ جب تک کہ تیری عتبہ پر
 سجدہ فرسا نکی اپنی جین قرص قمر
 خوشہ چین خرمن چسان سی تیری حاتم
 خوان بخش سی تیری فیض رہا سکندر
 باب تیرا طلب مہر کری بہر مناز
 جدوہ تیرا کہ بالمش کری شوق مستم
 عیشی غمزدہ ہی عرض بیم ترا شاہ
 وہ سعادت غلی ہو تا جو ہمراہ رکاب
 پروعا کچی مقبول یہاں سرور میں
 بحق آل عبا و بحق پیغمبر
 جیتی جی دیکھ ہون ار و ضہ بر نور تیرا
 دیدہ دل کو زیارت سی میں کرون پر نور
 جہاڑون مڑکا لسنی خاک مزار نور
 دیدہ دل کو زیارت سی میں کرون پر نور
 باکی مقصود دل دیدہ کو بر پائی مزار
 حشر دیدن صوری سی ملون دیدہ تر

ہر دم خدام بن تری شہ میں آخر کار
 باب خندہ کنان جان و دل چن شمع بحر

منت تمام شد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آغاز دیوان غزلیات ہندی

سکہ آرام کی جا گوشتہ مدفن سمجھا	غلغل حشر کو میں یار و نکاشیوں سمجھا
باغ دیکھا نہ کہی خوف خزان سی ہرگز	بی ثباتی کو میں قفل و کلشن سمجھا
دوش پر بار کزن عشق کا رکھا شاید	میری خلاق نہ بی طاقی تن سمجھا
تبا نہ پای فنا مثل چراغ سحری	چشمک یار کو میں جنبش دامن سمجھا
آتش کل نے جلایا مجھے اتنا جتہ بن	کہ کلاستان کو دل غمزدہ کلخن سمجھا
منزل عشق بہ مشکل تھی کہ استوادی کی	ہر سہ خار کو میں خیر رہزن سمجھا
سختی و ہر سی سازش ندری روشن دل	کون آئینہ بہر کونہ دشمن سمجھا
جسنی رکھا میری اس سینہ سوزان پرت	ہر بن موی کو وہ تنور کاروزن سمجھا

ہوں وہ سرکشہ آفاق کہ گھر عیشی

فلک پیر محبر سنگ فلاخن سمجھا

مقبول کو شکر کل ہی سید افغان نہ تھا	ہم رتبہ عنادل میں خستہ جان نہ تھا
تر پاتہ زمین میں اتنا کہ طایرون کا	زہار نخل تربت پریشیان نہ تھا
مثل غبار چہوڑا بچی سبک روئی	اوشین میں اوشین جب تک ہم کال نہ تھا
ای وای نامراوی اس جستجو پر آہنہ	مطلوبہ ل مکان سی تالا مکان نہ تھا

مفعول فاعلان مفعول فاعلان

کوہی کا

سو کوئی تامل عقل کردہ کشتا نے
ای ز رزنا توانی بہر خدا تر حم
اکھونین ساکنان کوئی سہی قدر انکی
مرغان بوستانسی بیفایدہ ہی کاوش
تبا کہ بے تعلق مانند کھت کل
کیا خضر دشت پیمای سامنی ہمارے
تو نے سنا نہ ظالم ورنہ فغان ہمارا
دل جکی نذر لای ہبہات فتیخت
جشم ہما میں میری اس حرم ناتوانکا
اندری نزاکت افراط بوی کل سی
ککو ریت کھی کس کس شک کچھے

پردہ جو بخشی اوٹا اوٹ کر مہ کی عشی

رتبہ قمر کا ہرگز پیشتر از کیاں نہرا

کیا دبا صر صر کونکا تیرے دامن پر پا
پاک طینت و بچسپن ذی نخوت لنتی دگر کیا
لکہ ہون میں ناتوان خود کردہ افتاد کی
ساقیا اتنی تو میر بلو کہ گنگام خرام
کیا کہوں آتش عنایت او کی کھوڑ کی مک
کیا کروں کشت کل و کلزار میں تپہ بن کہ ہی
جشم عورت کیوں نہ خون ریزی کہ گنگام
طرفہ بازار جہانین جسٹ نامقبول ہون

رندہ گیا ظالم دل مرغان کلشن زیر پا
نور کا ہوتا نہیں زہار مسکن زیر پا
سایہ کی مانند ہی مسیہ الشیم زیر پا
کوشہ دستار و بچی جایی دامن زیر پا
برق جایی نعل کتہا ہی وہ تو سن زیر پا
سبزہ نوخیز شک نوک کوزن زیر پا
ہر قدم کس کس کا آجائے مدفن زیر پا
برق بھی لای کبھی میرا نہ خرم زیر پا

شمع کو کیا نسبت او کی دوی تابانی کی
 خار تلون کی میری سوزن نکالے کر طرح
 سایہ جبار شک نور ہر روشن زیر پا
 میان لقت دل موم کردیتی ہی آہن زیر پا
 رکتہ بخشا ہی سب غمی میری تن کو کداز
 اکثر آجاتا ہی میرا طوق کردن زیر پا
 جب ہوا وہ مایہ تاراج کفر و دین سوار
 رندہ کی لاکھون دل شیخ و برہمن زیر پا
 رقص کا جہد سا کر کے محض عشاق میں
 سیکڑوں دل مل کیا وہ شوخ برفن زیر پا

محکمو اوس دوی میں ہنکا عشق نے عیسیٰ جان
 رگ لقمہ سہ سی ہی ہر کام کلن زیر پا

عیسوی میری سوزن کا گلہ جاتا رہا
 خار خار غم سر دکا اکہ جاتا رہا
 ناتوانی کیا کہن اپنی کر بند غبار
 اوشتی ہی اوشتی ہماری قافہ جاتا رہا
 میری جنت ہو گئی مشہور ورنہ جنت
 اگر کتر تھی جنون کا سلسلہ جاتا رہا
 سوئی کھڑکت میں جنت کی کچا پھل
 جب جوانان چین کا قافہ جاتا رہا
 ای شہر برق شک نہ داغ صراحت
 آج کل بہ میری دکا اکہ جاتا رہا
 چشم پوشی آفرین سرتو کیجی دوستو
 یہ ہی شعرو شاعر کا کیا صلہ جاتا رہا

محکمو کھلا یا نیا عیسیٰ تقویٰ طلسم

وہ دہن پٹی ہی اور فاضلہ جاتا رہا

حال دل محبت جانتا ہر غم سر بستر ہوا
 عاقبت احباب کے سینہ کا بین پتھر ہوا
 کردیا ہی بقدر دل سرد محکمو دہر نے
 جو کربا بین میری انگوٹھ کو ہر ہوا
 دشت پیمائی میری عہد جنونین دیکھی
 موی کسری ہر سر خار قدم ہر ہوا
 غیر نہ جندن نکالیا دنان جین بارین
 رشک سی سیاختہ بیان محکمو درو ہر ہوا
 کب میری جوش جنونین دستوں نے لی خبر
 خونی الوہ میری کون نشتر ہوا
 خوب روئس کوئی کیا رحم کی رکھی امید
 رشک بیل سی کبہر کل کا نہ دامن تر ہوا

دو جهانین موبلا افتادگی کای کرم
خاک کوی یار نیا بالشت بستر موی
دو جو اکلا شهیدان وفا کی خاک
عالم ارواح میں ہکا مہ محشر موی
جادہ کی نمون موی ہم نے صادر نیک
عیشی انکار لاکھ شوق ہی مہر موی

دل گرفتہ ہو کر ونگا ہو کی میں آزاد کیا
بچکونیا ہی میں کیا خانہ صبا کیا
در حسرت کتب میں قیامی بھی استا عشق
طفل الجذوان میں اوسکی قیس کیا فر کیا
ایک عالم کرو یا برباد جسکی حسن نے
نقش الیا کھینچا تھا صانع ایجا و کیا
ہمچکیان آتے ہیں ہمکو شیشہ مر کی طرح
میکاشو کلو آج ساتھ نے کیا ہی یاد کیا
زخم کاری جسم پر کشتو کی جان تازہ ہی
آب حیوان میں بچھا تھا صخر حلا و کیا
نقش حیرت ہوں میرا مشق خموشی کام ہی
بہل تصویر جانے نالہ و منہ یاد کیا
روی قاتل سے کیا شہرہ محکوتا بحر
سخت جانے تو نے تو را دیشہ فولا و کیا
نقش اوسن زک بد نکا کھینچا کیو کرد
سرمہ آلود گتہ ہی ہر ثابت سیارہ کی
تا کجا یہ امتحان طاقت و صبر و شکیب
خاک تیری تیرہ بختو کی موی برباد کیا
جان جان آضر دل عشاق کی مہیا و کیا

خون ہوا عیشی رگولہ جی چشم تر کی موج زن

تہا خیال نوک فرکان نشتر فضا و کیا

کرگسز میرادل اندر ہمیں جہلا
جوں شمع سان میں تالفسن و پس جہلا
صبا و کا اگر نہ اسیر و کلو پاس ہو
دی دام کو اپنی نفس آتشین جہلا
ہی اک میر و دلین نہان داغ عشق کی
گراف کروں تو دون ہی صخر برین جہلا
شندہ میں میر اکٹہ میں چہ بن پری موی
دین کیوں نہ خشک گرم آستین جہلا
کیا میر کام آئی تو ای آہ آتشین
کب پردہ در بست خمر کہ نشین جہلا

میری کسبئی لیے نہ خبر در نہ کون ہے
 جس پر دل ستم زدہ میرا نہیں جلا
 پردہ اوٹھا کیو جہر سی آفت بام ہے
 اور برق حسن خرمین ماہ مبین جلا
 ستر تا قدم جلا یا بجی اور شمع
 کا تو زبان اگر کہوں ہی نازنین جلا
 بوی کیا بآتی ہی سینہ سی ہر سر

عیشے گم میرا دل حشر قرین جلا

بہر کیا چشم نہ شوق لب جان بیدا
 بہر ہو پر شک کہ جامل بخشان بیدا
 بیڑمان کاشنی کی میری خبری باز
 ہو دی حداد کا زہار نہ سوان بیدا
 لذت درد کا کشتہ ہون میر ہر گز
 قطرہ خون کے عوض کاشن ہون سگان بیدا
 سر باز ارکھلا یار کا جو بند نقاب
 نہوا یوسف یعقوب کا خوانان بیدا
 حشر ای آرزوی صلت جان کی ہو
 شوق شام سیاہ شب ہجران بیدا
 رنگ تاثیر ہر نا تو کھودہ دیتا ایک شکر
 جسیر سینہ میں کیا بیٹہ لانا لانا بیدا
 بہت کیا قیسر کا دل بچدین جوتی ہو
 حشر آمیز سی آواز حدی خوان بیدا
 کیا بنائی تھی خزان کارکنان تقدیر
 کر کے مانوس کل مرغ خوش الحان بیدا
 نامحیا ہاتھ میر صوڑ کہ کل کی نہند
 نہاڑنے ہی کو ہوا میرا کر بان بیدا
 کشتہ حسن بلجان ہون میر بر سینہ کو
 چیسرین تو دل کی جگہ ہو دی مکدان بیدا
 گیارہ کسین کیا ہی کہ او زلف کی طرح
 خالق کل نے کیا بھگو پریشان بیدا
 تب علی آبدہ بای کا مزاج ہو دی
 ساتھ ہر آبدہ کی خار مغیلاں بیدا
 دی خبر جذب محبت کسین برو انوکھو
 کر چکی شعلہ کشر شمع شبستان بیدا
 لکہ رو یا تیر دانتو کی نقوین فیری
 شک کو توڑی تو ہو کو ہر غلطان بیدا
 تری و شنام کو تشبیہ میں کیا دون
 اتنی لذت تو کرین مصر کی ڈیوان بیدا
 کوش کل سر نہیں سنتی جو ہماری نغمہ
 لطف کیا کر ہو ہی ہم اگر خوش الحان بیدا

داغ تنہائی سے جلنی کو موٹی ہم عیشیہ

صورت شمع شب گور غریبان میدا

کون باند خون فصل بہار اینین نہتا
دفن کس عارض روشن کا ہوا یہاں کشتہ
بی اثر عشق کچھ اپنا ہی ہوا ہی ورنہ
لکہ سن درد کا جو یا ہون میری تلونکا
دام کش خانہ احسان اسیری آباد
چشم پوشی ہی غبت مجھی کہ مانند شکر
ہمت جیب غبت مثل سحر ہی مجھ پر
اب بھی اوس رخصتی اوتھی پردہ تو سو ہاتھ کٹیں
یہ جلی ہم کف پا آئدہ وار آخر کار
اس برس ننگ حوالی تھا جو زندہ اینین نہتا
نور یہ شمع سر کور غریبان میں نہتا
ہو فانی کا یہ شہوہ کبھی خواب اینین نہتا
آئدہ کب طلب خار مغیلا اینین نہتا
لطف کنج حقش تک کاستا اینین نہتا
دیکھا محبو کہ ایک جنبش مژکا اینین نہتا
نام کوتا رکھی میری کرپان میں نہتا
معجز حسن فقط یوسف کتنا اینین نہتا
خار پی نصیبو نکا بیا با اینین نہتا

اپنے

عیشیہ اس مکیدہ میں تب ہمیں لای تقدیر

درد ہی جبکہ خم بادہ پرستا اینین نہتا

لذتین چشم تماشا کو ملین بیان کیا کیا
اول شام خبر موت لیلی ورنہ ہمیں
پی کلکشت جو آیا اینین وہ رشک بہار
بیان اکرم نہ ہمارا قدم آئدہ دار
سنگی مقہ میری سود سب تنہائی کا
کھڑا حباب و غم روزی و اصلاح معاد
میتس کیو مکہ نہ ہو دیوانہ کہ آتی ہیں یاد
آئدہ عشق ہی میں صبر لی حضرت مانگی
یاد آو کیا کوئی دینن کاستا کیا کیا
رج کیا جانے دیکھا تی سب ہجران کیا کیا
حسن پرانی کل تازہ ہی ناز ان کیا کیا
پیا س کی رنج سہین خار بیا بان کیا کیا
سب جلی شمع سر کور غریبان کیا کیا
فرصت چند نفس سن کری ان کیا کیا
لطف بی باکی ایام و بستان کیا کیا
اس کی رکھتا تھا توقع دل نادان کیا کیا

رخ دکاش کا تیری حبیبی پی ویداد نصیب
رنگ رکتی بن ہم دیدہ چران کیا کیا

گسرد میری ہوی طفلان بری روشنی

مین بیان بنی جنون بگروں جان کیا

لی بقالب کہ بھار محبتستان سمجھا	زلف سنبھل کو مین ایک خواب پرین سمجھا
صحیح تھی روزیہ کہ میری رنگ ظلمات	چشمہ مہ کو مین چشمہ حیوان سمجھا
دامن کل نہ کبھی دست ہوس نہ کھنچا	باغبان تو ہی مجھی خار گلستان سمجھا
نرمیت آباد عدم کا جو کیا عالم یاد	گسرد مہتی کو مین آلالش دامن سمجھا
ریخ راحت تھا مجھی عشق مین اور غم شاو	سوز کو ساز مین اور درد کو درمان سمجھا
لکہ ہر قطرہ مین تھا عکس رخ ساتھی کا	موج کو بادہ کی مین سرو و چراغان سمجھا
لکہ دیدار سی قاتل کہ ہوا شادی کر	زخم تن پر جو لکا مین لب خندان سمجھا
درد وندان محبت کو ہی حیرت سی ریخ	زخم دل حقہ مرہم کو مکندان سمجھا
ریخ تنہائی کہ از لکہ سہی تہی صید	موت ہی آئی تو مین محبت کا حسان سمجھا
آب آئینہ سی بیان طینت دل کا ہی خمیر	دوست و دشمن کو مین حیرت زدہ کیا سمجھا
ہون وہ دیوانہ وحشی کہ میرا جوش جنون	استما کو ہی سیہ خانہ زندان سمجھا

مکت عشق مین عیشی جو پڑا در جس جنون

عقل کل کو ہی وہ اک طفل دلستان سمجھا

دشمن و دوست سی الفت ہی ز لب کام اپنا	محبت تہا می جو ساتھ سی گری جام اپنا
خامہ نوق ہونین کشتی ہی جب میری زبان	صفت تر محبتی ادا ہوتا ہی پیغام اپنا
لعبت اید قدرتین ہی شہرتہ کار	مکو آغاز نہ معلوم نہ انجام اپنا
لکہ گمنام کیا مکو سیہ بختی نے	گر کر مین مہر لقتن ہی نہ کھلی نام اپنا
ہم مین وہ رنگہ کر بخت کری بی سامان	فلک سار ہی کر دشمن تہی جام اپنا

فکر پائز

گز بسا بسنی کبادست هتی بی آزا د   گز دوش کجست هوئی مایه آرام اپنا
 شعده رو یونگار بالکبه مقصور همکو   جلکیا سینه سین خون دل ناکام اپنا
 می کلونین پڑا سب رخ ساتی کاجو سر   بکنیا شعده حواله خط جام اپنا
 گمزه چشم مقصور هی مسرا شوق نیت   لاکه پردین هو دبر تو که دل کام اپنا
 بخته مغزان ازل پستی سین کس دنیا   هوس خام بجباتی بی عبث دام اپنا
 دیکهک عیشی آواره کی سرگردانی

ببول جادی به جلین کردش ایام اپنا

دلسی که فرق تعین او بی خشک و تر کا   آب خنجر سین بی لطف می کوثر کا
 اتقا میں خلل ال صفا سے پہنچے   تر نہ داماں صفت آب کری کوهر کا
 کم دماغی کا یہ رتبه میری پنجا ہی که خوا   کام که تپه بی رگ چشم میں اب شتر کا
 نازک اندامی محبوب میں کترنا ہون قم   موج رنگ کل تر تار ہی بیان منظر کا
 رگیک نقسیدہ میں سین ماہی جان برب ہوا   محبو با نی نہ دم مرگ ملا خنجر کا
 بستی رتبه ہی میری اثر کجست بلند   سایہ ہون اپنی نصیبو کی مکر خستر کا
 نہ لکھا خامہ نے ایک حرف کہ ہو مایہ سود   ہر ورق نامہ عصیان ہی میری دفتر کا
 دل تن زار میں ایک تودہ آتش نکلا   تہا نہ اس راکہ تلی ملگو گمان اخگر کا
 بانڈہ تا ہو میں وہ مضمون کہ ندیکھی ہون   دام عنقا ہی ہر ایک تار میری منظر کا
 گو گران باری سبب تعلق ہو زیاد   وہ سفینہ ہون کہ باندہ ہنر لنگر کا

عیشی احسان کیا بیسرو سامانی نی

سر شوریدہ نہ ممنون ہوا منہر کا

نالہ دل ضبط سی سینه میں پنهان رہ گیا   ہشتی ہشتی صبح محشر کا کہ ساپن رہ گیا
 سیر بل طلی کی وہ منزل عشقی معنی جان   گز درہ سی دور کو سون جرخ گردان رہ گیا

کوشه زندانین گذری اینی ایام جنون
 شاد معصود سی واصل روی زندان عشق
 وادی عقل و جنون سی جب بڑا اپنا قدم
 بلبلی آشیان ہون محبو کیا قید من
 یوفای کا کیا مینی جو اوس کل لگی لیا
 جسطر کو مونسہ او تھا ہرگز نہ بشیر و شکا بہر
 وہاں نقاب شرم جہری پر پڑا بیان گنہین
 تشنہ آب زلال بوسہ تھا از لکبہ دل
 نزع کی حالت میں عیشی کی عبادت یار
 مرتیہ موت کا ہم پر یہ احسان کیا

خون ہوا ہر دم تمنائی دل بیتاب کا
 رشتہ دام تعلق میں نہ اولجہی بال و بر
 ہونین وہ دریا کہ جسکی موج ہی فکر بند
 مکتو اوس میرا نہ نقیبہ میں لایا ہی عشق
 خم کی خم حسن مکیدہ سی مکتو ساقی فی دی
 نامرادی عشق کہ دریا میں ہی باد مراد
 دل بیان ایک قطرہ بیتاب تھا خون ہو کیا
 بیل باغ تجر و تنہا مجھے مانند روح
 پاک طینت سی نہ پنہی طبع نازک گوگرد
 شور رستاخیز کا صدمہ سہی کسا دماغ
 کعبہ معصود ای عیشی یقین کا نام ہی

رشک ہی سینہ ہمارا مسلخ مقاب کا
 تہا میرا پرواز اکشن سی اوڑنا خواب کا
 عشق کی گردن میں ہی حلقہ میری گرداب کا
 رگ سی و من سکنتا ہی جہاں سیلاب کا
 خضر کو ملتا ہی نہیں وہاں وام قطرہ کا
 ناخدا کشتی کا ہی بیان حادثہ گرداب کا
 سینہ عشاق میں معدن بنن سیلاب کا
 کرد یا ناحق مقید عالم اسباب کا
 زخم پر کلکی اثر موتا بنن مہتاب کا
 ہی بہر کا نوین بیان شیون نوز احباب کا
 نقش پای حایان حلقہ سمجھ محراب کا

کسی کی دنگو ہو غم بھی لال ہو
 کسین کا قافلہ کنڈرا میں با بال ہو
 وہ فوکر کا ہنر غم بھی یہ سیر احال ہو
 کہ چشم موہن میں بیکر خیال ہو
 مال کار جہاں سنی میرے آگاہی ہے
 ہنساجو کل ہی تو دنگو میری لال ہو
 عروج رتہ کا انجام کار بستی ہے
 طلوع ہر فقط موجب زوال ہو
 ہوی ہدایت حشر میری منزل طی
 چراغ راہ میرا دیدہ غزال ہو
 رہا نہ ضعف سیر ایک حال پر کھڑا کہ
 وہ رنگ موہن کہ کمروش کا پائال ہو
 شبصال یہ کہ یار نہ ترش روی
 کہ آب موہن میں میرے کوسہ سوال ہو
 شکیا فراق نہ از کہ عوضہ دل تگ
 خیال وصل کو کہ نہا قدم محال ہو
 سبب سیری دنگا ہی یار کا دیدار
 بہم جب او بچھڑا ہو کئی تار حال ہو
 میں درد کا و طبع کار ہون کہ دنگو میری
 خراش ناخن غم عید کا لال ہو
 عزیز حسن ہی میرے سیاہ بختی عشق
 ستارہ میری نصیب کنگا رنگ خال ہو
 ہوا ی نشو و نما اوس محبت میں ہی ہو
 نہ دانہ سبز نہ سبزہ جہاں نہال ہو
 کچھ نہ مر کہ ہی طینت کیا اپنی رکیننی
 میرا غبار رخ بار کا گلال ہو
 بہا ہی کہ پس از مرگ دلی خون آ
 عجیب کفن کا میری گلال ہو
 دوا پذیر نہو درو طبع نازک کا
 نصیب زخم کو کلکی کب اند مال ہو

میں وہ شہید وفا ہوں کہ خون میرا

بزرگ خون حبابی ویت حلال ہو

دل تجلی گاہ ہی یار کی نور کا
 قطرہ ہر شک میں نہاں ہی شعلہ طو کا
 نور کیا صبح کی بختی میں اپنی نور کا
 سایہ خوشید ہی سایہ شب بچور کا
 بزم عشرتین تری او تہی یہ پایا القلا
 زخم تار و کئی رگون پریش تازہ نور کا
 غم و کوئی دلی شد کب ہوی کاشت سی
 اکتہ میں عکس گل نشیں ہی زہور کا

وہ جگر من زحمت کا ہی ہے کہ میری حال پر
 سر دھریسی جلی میں لکے ہم افلاک کے
 بے ادب آنا نہ بالین پر پیر ای شوخ
 جلی پر ہلک عدم کو بارتن کا پتلا کر
 بام قصر باز تک سکی سائی ہی بحال
 صالح قدرت نظر آنا ہی ہر مصنوع میں
 آشنا ہی درو ہی میرا دل پر آبد
 یہ پیر بے عیسیٰ الہی کس شکر لے نگاہ
 کام سینہ میں لفسر کرنے لگی ساٹھ کا

صرف حق منشا سعادت کا غیبی شکر بیان

دار نہ رتبہ بلند آخر کیا مضمون کا

تنہا میں اس جہان کی منزلین رہ گیا
 کیا پیش آئی ایکی بروز عید
 اور داغ ہر نان سفر دل میں کیا
 دعوائی خون میں ادھی کرونگا بروز
 ایک بن مقتید ان ساسل میں کیا
 کہ کچھ ہی زکام من قاتل میں رہ گیا
 جرج کہن تو بسلی ہی منزلین رہ گیا
 کشتہ میں وہ ہون کہ میری تہ جہاں
 یہاں تو دپاتی ضعف سی ملنی نہ بائی
 وہ خوش تپیدن بسملین رہ گیا
 ادھتہ لے ہی تیری نرم سی ادھتہ غلغلہ
 بدھو نکا دل کش کش محفلین رہ گیا
 رویا میں یاد کر کہ بہت اجرائی دل
 پروانہ جلکی رات جو محفلین رہ گیا
 در بر قفا ہی ناقہ خوش رنگ مگر کوی
 کشتہ شوق حب محل میں رہ گیا
 مطرب پریم بول ادھتہ کیا کہ زمرہ
 ہوگر کرہ کلوی غنا و ملین رہ گیا
 غرولنی چنٹی آب تو لڑ کر جلی کی
 اور مرکی کوئی دامن ساحل میں کیا
 عیشی مشابہت رخ جانا لسنی ہی سہی
 برو داغ عار من نہ کامل میں رہ گیا

بویک پر لڑ

او کی کوچ سی قدم جبکہ او تہا ہون
 ہر قدم ضعیف ہی کتابیں منزل تہا
 بحث عشق میں کچھ باجو بولا
 قریں شہ میری سامنی جا بل تہا

تہا مستند کل یہ دل پر ہوس نہ تہا
 ہر کوئی کس کس دام و قفس نہ تہا
 تہا سب سی سیر دام ہون تہا میں چند تہا
 شانہ کو مستیری زلف تہا کس تہا
 ہم کثور عدم کو چہ باغیان و آہ
 اس رہ کی قافہ میں گونہ جرس نہ تہا
 کل سر دلا نہ و کل ریحان تہا جس حکم
 دیکھا جو آج و تہا تو بجز خار و جس نہ تہا
 بولا جو روز جزا سو موند و یکہ کرتہ تہا
 عشاق کا و تہا نہ ہی کوی دا ورس نہ تہا
 کہ چین سرتی اند و شد اپنی ایسی گہ
 جبکہ کہ خوف سٹھنہ د پاس عرس نہ تہا
 انداز انتظار ہی عیشی کی اکٹہ میں

باسین پر سگی کون دم باز سبر نہ تہا

دل نہ ای شعلہ حسن رخ جانانہ جلا
 خانہ کعبہ ای آتش تہا نہ جلا
 شعلہ کرمی صحبت یا فتنہ کہ سطح
 رات مجلس دیا ہر خط پمانہ جلا
 درد و غم سی ہی میرا گوشہ غلت خاتلی
 نہ کہی شمع بیان رو نہ پروانہ جلا
 دل کہ رہا تہا پر لویکا جملہ تہا او
 شعلہ داغ جاکری وہ پر نیانہ جلا
 تہا تری سوختہ داغ کا مدفن سجھا
 خود بخود آگ لگی رات وہ دیرانہ جلا

طرہ صحبت ہی عیشی تری سوز دل پر

آشنائی نہ کیا رحم نہ بیکانہ جلا

جلا یا جوش آہ سوز بہر دکا داغ اپنا
 ہوا روشن نسیم صبح سی عیشی حیرانہ
 رہی ہم سبزہ بیکانہ سان کزارستی میں
 نہ کل اپنا ہوائی باغبان اپنا نہ باغ اپنا
 کس کس نے جنونی وشت کلشن ہو و کھلا یا
 قدم تہا ورنہ کب آوارہ کرد باغ و داغ اپنا

نرکها برک کل مرگه ماري خاک بر بارو
مبادا شور ببل سبي بر شيان بود مانع نا
ز خود و درخته مون کرم بکلاف سخي
علي بهر کوچ زلف معبر من سرانغ نا

من لطف واد و نامون بيان کړو کيا
غرض وکها تاي عالم محبي جنون کيا کيا
تري بي وليم کچه کا اثر نهن ور نه
نخالسي کل مري کانايي بستون کيا کيا
براي بنکولسي دل اکيدم کي فرصت يه
دم وواع من متي بولا کي مون کيا کيا
دام شک من خستين ودا من يه
بار بجلو وکها تاي شک خون کيا کيا
جواب عيني کوچي سکني جاتا يي نهن
بهر يي من باتو نين اوس شوکلې فون کيا کيا
فداي صفت ايزه مون من زبي قدرت
بناي نقش تبرک کاف و فون کيا کيا

سب اوو کراچ پوچا مون عيشي سي
بهالې محبي يي ده کرتا و فون کيا کيا

دل جيت اوکي کا کل سچان سي دور نا
من تيره روز حال پرېا لسي دور نا
کلچين کا دل حلا کچه اوکي حال پر
تاثير آه ببل نالان سي دور نا
د هوپانه اوکي دامن زلي غبار کين
جوش سکت وده کرا ليني دور نا
برخا کي زبان رهي خشک ج تناک
ميراقدم يه وشت مغلا لسي دور نا
سکشته کرد باد بهر اک کو دمو نديا
د پوانه کون آج بابا لسي دور نا
يوسف کو جذب عشق لي آيا بعد شتاب
هر چند ملک مصر تو کنگا لسي دور نا

رکها بر من باوه مصلي هزار حيف
عيشي ريختي حب بالسي دور نا

نه آب سري اعضا دم غسل و کفن دمو نا
بانک حشر واما ندکان ميل بدن دمو نا
ينه يي شيرين بولسي تلخ کاي کرافيت يه
مين يي زنده کي سي ماته شکل کوکين دمو نا

کهن شک محبت که اگر هوا بجوید اتم اپنی دفتر و کما و سمن شیخ و مونا
وصیت سی که آب شک ببل تا نه بیدار هو میری خولنی نه ناهیه ای قائل کل سرن مونا
محبی اب مثل خورشید غرق شام غربت من مونه اپنا شک خولنی یاد کر صبح وطن مونا
چمن من لیکه جوش می را کل فیض ساتی سی بڑا شبنم کو داما ن کل و سر و سمن مونا

ز بی غم و سعادت کرمی بود من عیشی

باب کوثر و تنیم بانای دشن و مونا

کسی نفا نکا با عین یارب اثر مونا جو بوی کلمی آج پیچھے در و سر مونا
هو کو تشه کیر جا ہی کر محبت کو آبر و قطره صدف من بند هو است گهر مونا
مدفن جهان تپا کشته مژگان یار کا جو سبز و دهان نمود هو همیشه مونا
دو دل کهر نه شاد و هو ی باغ و دهر من سر کل منسا تو مرغ چمن نوحه کر مونا
دیو ایکی کی میری خبر پیچھے جا بجا طام تو میری حال سی یون بخبر مونا
کل کوچ کوچ به تپای اورا ه شهر شهر تو اپنی بام پر نه کبھی جلوه کر مونا
لخت جگر کو لکی هو اقطره زن شک اکھنولنی ره نور و میرا نامه بر مونا
احوال گرد باد و به کجی از طفره کریان جو سر بلند تر مونا اسکشته تر مونا
بیان تک لفس من نه خنکی سی که چون آریا بزک شمع زبان تک شر مونا

روشن دی تیره ختی کو شعده آه کی

تا یک تر جراح سی عیشی به گهر مونا

داع خت لی تماشای چمن و کلا یا رنج غربت نه بین لطف وطن و کلا یا
سرو کی به نرنگا جو من کلا مضمون ایک خوش قدر نه بجی سیب قن و کلا یا
نه کیا کشمش ما و خزان نه کجی هم کل نه پر چنداوسی مجروح بدن و کلا یا
وصف اوس صبر نه لطف کای منی جو کلا یا سوت صفحہ صحرائ ختن و کلا یا

و کلا یو لری

دلکو نوشی ہی فرق عدم دہستی میں : تو نے اپنا ہن جیسی ہمہ دہن دکھلا یا

گنہ مرت کی گشتہ نے شراب الووہ : روز محشر دم تحقیق کفن دکھلا یا

عیشی ایک بھر فصاحتا وہ ماشا اللہ

تو نے اپنا ہن جو شعر و سخن دکھلا یا

ہنشین پابندست رہ نیت کا اور کیا : ہی یہ سارا کیل مڑ کا کی کشاد و لبست کا

ہست و بود کون و امکان ایک کرہ پرباؤ : کیا تماشا دیکھی ہستی کی بند و لبست کا

نی بیابان تک کی ہم نے کرپان ہی ہٹا : ابی و حنت میں رہا یہ صفت پاؤ دست کا

خوش اکو رہی میرا دل پر آبد : جیسی عالم پہا کیا ساتھ کی چشمست کا

زخم تیر عشق سی عیشی وہی آگاہ ہی : ہی جو زخمیرس خدک بے کمان دست کا

ہی مقصود ای ہنشین ستراسر انی دیک : ورنہ ہر ذرہ میں تابان نور ہی بخور کا

کر حصول مدعا ہو ورنہ ہو ہم شاد و ہن : وقت برق یاس ہی خرمن بیان ہیکہ کا

باغ فانی کی کلون پر ہی یہ رنگ و بیزیر : ہوگا کیا عالم بیا گلشن جاوید کا

حسن نے ایسی ہی ایسی جلوہ دکھلائی جنہیں : کیف و کم نہا سرسہ نقص ہی فہمید کا

دلین آتای نظر وہ جیسی دل سب اکیا : جلوہ پر ہی جمال اس جام میں جمشید کا

سبز بخت ہر دو عالم خضر خضر نوشی : فیض ادنی سایہ دیکھا عالم کتبید کا

اولس محبت کچھ بشر ہی میں نہیں ورنہ نوز : مویشیان نخل ہی مجنون کی غمخیز کا

مہری اوسن لفت سی ای سنیل تر کیا جھوٹ : بن نہ آوی کام تو کیا فائدہ تقلید کا

کیا غنا : سا ان ہی عیشی ای خوشا وقت غنا

عکاسی شاکی ہی نے ممنون نشاط عید کا

ہو اسرما یہ صد الامان نامور سینہ کا : بنا صبح قیامت مرہم کا فور سینہ کا

نهين طاقت هي اب نه خرم خورک جو رهي ڪم
 جرات کعبه و ديري کي شعله سي هوا روشن
 بزم غنچه گل مين ده نازک طبع گدايل ٿو
 کيا هي اسقدر لاغر مهي رنج محبت نيل
 به لذت خيز زخم خنجر خونخوار جانان ٿي
 ڪم به ڪرنا هي اب هوتا نهين منظور سينه ڪا

جدا سينه سي کون آرام جان و دل هوشي
 ڪم هي اب هر سر مو غرت سا طور سينه ڪا

جسم زار آخر کي ڪا ڪا با هو جاي ڪا
 درد دلسي ڪا هوش تن يو نهين ڪر جدي ڪا
 دلکي استغنا تي ميري ڪي اکر صفت ڪري
 هي غبار خط ڪي آمد يار ڪي رخسار ڪا
 هم نه پنهنجي ڪي ڪي ڪو ڪاروان نزديڪ هو
 ڪر ڪلستانين ڪي ڪنڌا مير خورشيد شڪ
 سرڪشي ڪا اڪت الڪن تيغ تيز ناز سي
 شير پنجون ڪو چشم ڪم نديڪه اپنا غبار
 اب هي اي عظيمي نفس ميري خبر ڪي ورنه به
 ضبط جوش ڪري خون ڪي ويا جلدن جوا
 طالع افتاد ڪي اڪيدن رسا هو جاي ڪا
 سر جباب موج نقش بوريا هو جاي ڪا
 خواهشون پرست رودست ونا هو جاي ڪا
 چشمه خورشيد تابان بي صفا هو جاي ڪا
 بخت اپنا سرمه ڪام در اهو جاي ڪا
 شبنم سارنگ هر گل ڪا هوا هو جاي ڪا
 بار آخر به هي ڪر دن ڪا ادا هو جاي ڪا
 عاقبت چشم فلڪ مين تونيا هو جاي ڪا
 رفته رفته درد دل ڪا بيدوا هو جاي ڪا
 پنجه خورشيد برنگ حنا هو جاي ڪا

غنچه سان حسن و ز عيشي بخت يا و رهي ڪي

ناخن موج صبا عقده ڪشا هو جاي ڪا

سڪيشن ڪر دل پر جوش و حثت ما ڪنتا
 خن ڪي به روياهون ڪي هي هشاخ مرجاني ڪا
 پيلي مين درد آشنا بيل سي رغصت ما ڪنتا
 پنجه مژگان خون آلود سبوت ما ڪنتا

جوتلاني

جستجو لایبی ای اوس صحرائیں مجھ کو لشنہ کام
 رنج کا مجھ کو مزا تھا کرکلی ہوتی زبان
 ہونین وہ دمقان حست کش کہ ہی دوسرو
 مزرع امید کی خوشی تھی عمت کو قبول
 عاقبت سسر بویکا ہی ثمر کا ہید کی
 گردل دیوانہ کی مقبول کہ تا حق دعا
 دل رضا جوی گیگزشت سی ہوتا آشنا
 کام کا ہونا ہونا دونوں مکتا تھی بھی
 کشت پر اور وکی کرای ابر تر جلوہ گری
 دیکھا کر کجہ ہی عمت جرخ ناخار میں
 شوق ہی یہ دید کا تری کہ نرکان پر میری
 اگلی باد خزان اور رہ گیا غنچہ میرا
 جہاگئی ہی لکے تری باد میں خود رفتگی
 ہجر کی سبب یہ بڑا دی طامع ناساز نہ
 توڑتا صیاد قدرت پر میری گریہ میں یہ
 عذر ہی کرتا یقین ہی لکے لائانی ہی تو
 ہون وہ افتادہ کہ شایان تاجور ہنسی کی
 وصل مکتی سی دیا سحر انقلاب جرخ نی
 کاش میں اس کج اداسی رنج فرقت مکتا

ہون جلا اوس دعا عیشی کہ ہی تاثیر سوز

میری ہر ذرہ سی خورشید قیامت مکتا

جن میں کون الہی یہ بی نقاب ہوا کہ نبض کل کوست عمنی اضطراب ہوا

غول سی ہی خضر حیران میں شربت مکتا
 نزع میں جام ہلاہل جابی شربت مکتا
 کشت میرا جابی موج آب رحمت مکتا
 اسمانی پر نہ میں باران رحمت مکتا
 دانہ میرا کیا دعا ہی ابر رحمت مکتا
 میں لٹانی کی کی کلزار حبت مکتا
 الحذر دوزخ سی کرتا اور نہ حبت مکتا
 کیا دعا ہی وا شد باب اجابت مکتا
 بیان ہی روانہ دعا ہی برق آفت مکتا
 گوری میں تنک تر ایک کج غزلت مکتا
 انک کا ہر قطرہ ہی رنگ بصارت مکتا
 ایک سبب کی انصارت سی اجازت مکتا
 آئینہ ہی دامن مجسی رنگ حیرت مکتا
 طول جی دامن ہی روز قیامت مکتا
 تاب دیوار نقش اوڑنے کی طاقت مکتا
 گویا قورسی میں اپنی بختی صورت مکتا
 نقش پاکی میں خرابہ سی عمارت مکتا
 کاش میں اس کج اداسی رنج فرقت مکتا

کبھی جو ضعف سی غش اکیا تو بس مجھ
 کھوی تشنہ کی لکھی ہو س نہ تادم مرگ
 یہ بقرار و کھوتری ستم نے خاک کیا
 ہوئی لصب کو حیرت زدہ و کئی یہ گروش
 حباب دیدہ پر آب ہی پریشان موج
 یہی کہ ورت ایام ہی تو سن لینا
 وہ کریم خوہون کہ مشت غبار کو میری
 جواب خط کا گلہ کیا ہی یا رسی غشی

رَدِ لُفِّ الدَّلَالِ

مہ چھپی کر کھلین اوس حباب کی مہتاب میں
 لازم حسن دلاویز میں بے پردہ گیان
 بر سر گریہ نہ لانا مجھی ای حشر و یاس
 کام میں میری پڑی تہسی ہزار دن عقدہ
 نیند ای نہ قلق سی لب تار فراق
 جبین آتای غور و مکمل کو دیکھ
 منع کر یہ کڑای نا صح بیدار کہ میں
 دور میں میں وہ ماشای جہالسی جو لوک
 آبلہ پر کئی رخ پر دم کر یہ گویا نہ نہ
 می و میخواری کا کیا ذکر ہی ابنی نزدیک
 دل بیتابی مانوس یہ روح کریم
 مابل خانہ آئینہ ہی وہ شعلہ حسن

زلف و اہو تو کری حور کو قلاب میں بند
 کسنی تانگی میں قبای کل شاد امین بند
 ایک طوفان ہی یہاں دیدہ پر آب میں بند
 دل ہوا جسی تری طرہ پر تاب میں بند
 اکٹھن اپنی میں بہرون ہوس خواب میں بند
 کہول و ن اوسکی قبا کی شب مہتاب میں بند
 جوش خون کرنے سکون کا دل بیتا میں بند
 چشم کر لین قلق دوری اجاب میں بند
 آگ تھی چشم کی ہر قطرہ خوناب میں بند
 یار بن زہری جھانی می تاب میں بند
 خاک ہونین تو اسی کیچو سیاب میں بند
 عکس آتش سوزان کو کیا آب میں بند

کشته لذت در دشت تنهایی هون
جان یارب هو میری قالب سرخسین مند
رنگ ای لطف برش یافتگان دم تیغ
آتشین اینی تو هوین حسرت قصابین مند
تار قانون کو جو مطرب نی مجن بین جیڑا
بلبلین گوئین ایک جنبش مضرب میں مند
حشر ای ساحل آباد کی بیان صمت نی
ابنی کشتی کو کیا حلقہ گلاب میں مند
دو چیان او گئین کس کی کربیا نوکنی
جس جبری کو کیا یار نہ جلاب میں مند
جب بدن پر نی زخم کی جانت عیشی
نفس قاتل نہ میری کی خم تیزاب میں مند

رکھتا ہون لب عرض میں سکر م بایں مند
ہی شعلہ فانوس میرے مونہ میں زبان مند
گردش میں رہون بک کی مانند وہاں ہے
گر شیشہ ساعت سامیرا ہو وی مکان مند
بہان سخت میں اثنا ہون کہ اوس کلبہ
ہو تپ ہی رک جانین میری نوک سنان مند
آواز کا رتبہ ہی سبکیا ری میں اپنا
کر سکتی ہی بک کو کوئی زنجیر کہ ان مند
ناکامی صمت میں بت بزم میں لائی
تاکہ کوئی ہر سال کی خدمت ہی ایکاش
خشت سر خم کر چکی جب بادہ کشان مند
حال دل غمزدہ وہ مرکز نہ بہر ہی کا
تاکہ کوئی ہر سال کی خدمت ہی ایکاش
بہر اکٹہ نہ دیکھا کبھی جلوہ تیرا ہر چند
تا صورت نی دم ہی تن زار میں عیشی

ردیف الرائ

ہو رنگ رک کل ستین کا تار آخر
دیکھای دیدہ خون باری میری بار آخر
زبان جکی کئی تر آبلہ نہ بای مجنون کے
ہو اسیر اب لک کر باؤ لسنی میری وہ آخر
دفا داری میری کب اس جفا کا رکی قابل تھی
ستار تو نہ مجھو بونکا کہو یا اعتبار آخر
یہ صمت دیکھنی حیا و جب آزاد کرنی کو
لکا پر کولنی میری ہو فی فضل بار آخر

تجھ ہی ای چشم دریا بار کیوں اب کیا ہوا ظالم
کھامصر کے صدمہ کنبھی میرے اغیار آخر
منال موج میں ہر قدم پر لکھ کر آتا ہوں
کیا یوں نہ تو ان غمینی میرا جسم زار آخر
اسیر و ام ہستی کو نہیں طول اہل لازم
کہ ہو جاتی ہی ہل میں یہ حیات مستعار آخر

نہ آیا آہ وہ سیر جم دقت نزع ہی عیشی

جلی ہم خاکین با حشر دیدار بار آخر

خروش زلزلہ بیان رہا ہی خون ناپائیدار
خاکا رنگ ہی وہاں غیرت غائب ناخن پر
کیا لفظ جو بہر امتحان خامہ مانی نے
تیری تصویر لکھن میں ناہتاب ناخن پر
ڈوبو میں انگلیاں کس پکنہ کی خونین توبی
کہ جسکا رنگ ہی رشک گل شاداب ناخن پر
رگی کیونکہ سر نرکان پر رشک بقرار اگر
ہن میں ممکن کہ تیری ہم نشین سیما ناخن پر
ہجوم کر یہ تر ہو کیا جب کاغذ نامہ
و یا لکھ معنی قاصد کی فقط آداب ناخن پر
رہی سب خار غمینی خار شل کہ سینہ
کاتا ہجرت خون دل پیاب ناخن پر

دل عیشی سیر لغتہ طنبور ہی مطرب

بجائے کوی پرودہ باندہ کر مضرب ناخن پر

نی کہی ہوئی نہ پشیماس کو گاہی سنگ پر
مفت اپنا خون ہوا جرم شکست شکست
کبھی مشتاق نواہن کو شہنائی اہل ہزم
کیا مصیبت بڑگی مرغان خوش آنک پر
حسن کا شعلہ فانوس محل ہی کہ آج
جادہ کو ہی وجد کی حالت صدی زنگ پر
آرزو مندرج ہم آغوشی رہا میں نامراد
کیوں نہ ادوی رشک بچو اس قبائلی تنک پر
خوش دل ہی یہ اوس مطرب کو روکے
تار کی جاکہ کجاویجی رک جان چنگ پر
ناصحی تو آج کہتا ہی مجھی بے نام و تنگ
بڑگی بیان برق کبکی پاس نام و تنگ پر

عیشیادیلون رنگین کی میری ہر صحر کو

خندہ دندان نامی صفحہ ارشاد رنگ پر

کیا ہوئی

کیا ہوئی بہر مہر تن سی میری جان تیار
 دیکھی جرم محبت کسی قتل میں لایے
 مزدہ باوای مشتاق شکست لگی
 منظمہ دست جفاکش کا پڑی کاوسہر
 بت کہوں مصنف اسی خاکسی جہیل کی
 شور بختی ہنن کم حق میں میری اوہیرم
 کیا کہنہ آبدہ بامین جنون کا کہ ہوا
 بردہ اوس رخصی اوٹھا تاہوں کو تیغ و تیغ
 مجھسی کی یہ بہری انکھ کہ سحر و کماہ
 پاس جانان ہی فقط مانع کر یہ ورنہ
 ہنشین کرتی ہن جو اور ہی سامان تیار
 بہر وہ کڑا ہی دم خنجر بران تیار
 آہنی ہکتی ہن ہو کئی دوزخ ندر ای تیار
 شاہد جی کا کیا جینی دلستان تیار
 جرح کج و کوری دیوار کستان تیار
 کر میری زخم کی خاطر نہ مکدان تیار
 پلی کاوش سر ہر خار مغیلان تیار
 تاتہ میں یکی رہی یوسف کفان تیار
 قتل پر میری ہوئی کبر و مسلمان تیار
 اپنی ہر چشم میں ہی نوح کا طوفان تیار

میں غزلخوان سوی گلزار جو کدرا عیشی

یہ ہر کہانہ کو ہوئی منع خوش الحان تیار

سب برات ہی آج اور یہ نور کا ہی زور
 فروغ شمعہ متاب کو لگی ہی یہ لو
 ہری رخو کئی ہنن تاتہ میں یہ پہچان
 یہ ہر کلی میں ہی کھائی آتشین کی بہار
 چمن سی دہر کی جن چنی اب گل خورشید
 مزاج دہر یہ سایہ سی اب ہی بیکانہ
 کہی یہ ہتر موای شہاب ثابت سی
 زیادہ بسی انارون نے سرکشی کی ہی
 کہ چشم روزن دیوار تک ہنن لے نور
 کہ نام سایہ کا لوح جہان سی کچی دور
 میں نکلیں نور کی پہلو کئی نیکی جہان حور
 کہ حکو دیکھی کئی ہنن اہل فہم و شعور
 بہر اسبہر نہ ہی دامن سب دی مجور
 کہ رنگ لعل ہا سی ہی طبع خلق نفور
 کہ میری سامنی کچھ تو فروغ کیا مذکور
 بہر دماغ میں ہی کوٹ کوٹ کر شر و شور

سیاہ بخت کو کہی مجھی مبارک باد کہ آج نام سیاہی ہوا جہاں سنی دور
 زبان شعلہ مہتاب پر ہی ہی سخن کہ جان نہ ہو بیان رو سپید کیا مقدور
 خوشی سی رقص لگا کر نہ لکے گنج کمر یہ سمجھی عقل کہ کا دی لگا ہی تو سن نور
 بیت ایک دستہ کھایا بوستان خلیل کہ جگانام ہے ہت ہول خلق میں مشہور
 و نور نور بیان تک ہی اب زمانہ میں کہ سایہ رہ ہنیں سکتا قدم تلی مستور
 ہجوم شدہ رخو لکھا ہی کوی و پرزن میں ہر ایک مقام میں ہی سرگرم بزم عیش سرور
 یہ سب کہ جس کو سب قدر سی ہی لبنت تام یہ سب کہ جہین ہی عالم تمام عالم نور
 میری امیر فلک قدر کو مبارک ہو کہ جسکی لطف و کرم سی جان ہی معمور
 سپہ جو دو سخا اسرار علیجان جو کہ کو تخت سیماں دی ماکھی مگر بر مور
 سخن یہ ختم ہی کرتا دعا برب غیش کہ ہی یہ طول سخن سے فقط و مانظر
 سب برات ہوا ت اور دن ہو عید کا ہزار سال ہی یون جہانین تو مسرور
 تیرا معاون اقبال ہو سپہر بلند رہی لطیفہ غیبی تیرا مہ امور
 یہ بحر سبز فلک میں ہی حب تک مای چار سب و مای اہر ستری حضور
 عطا کری تیری اکھنوں میں نور خالق کل تیری نصیب کری طول عمر رب غفور

جناب مہدی راوی کو تو قدم دیکھی
 رہی جہانین باقبال دور ہو نور

کہ دلیق المیم

من زلف تابدار کی زندانیوں میں ہم رہتی ہیں اور بحر سخت پریشانیوں میں ہم
 نہ سر بزیں تیغ ملا یا نہ دست و پا تہی کتنی با ادب تری قربانیوں میں ہم
 عبرت فزادہ ای قلق یاد زمستان دل بستگی نہ تا کرین ان فانیوں میں ہم
 خورشید پر نہ فخر کرین کیوں کہ میں ملی اوس ستارگی خاک کو پیشانیوں میں ہم

حیرت زده و کجی حال بر آینه او سکورحم
آینه سان ره بی انهن حیرانیو هنم
بر باد صاف هوگی مانند گرد باد
ای جرخ چنبری تری جولانیو هنم
خون او کی تیه من دم تکیر بهر کیا
محشر تک ره کی پشیمانو هنم
چپ غنم کویا مین غشی و گرنه تپی
استاد غنم غنم لخوا نیو هنم
رَدِ لِفِ التَّوَن

کسی گلگی ره بی لکه محبو جستجو برسون
مبا کی طح آواره بهرامون کو کبو برسون
اثر آهونکاب هر روز او سکونچ لانا یی
نهاد صورت سی میری آشنا جوتند خو برسون
لتی کیا کری او کی صدی بلبل و طوطی
سنی هو چکی کانون به متاری گفتگو برسون
ده میکش یون که تو را محبت نه جکه منجان
نعلین من بهر ادای صراحی کا کلو برسون
کسی شوق من زمر زین پی بعد مرنگی
بژا تر بهایا میرا دل بهر آرزو برسون
کردن یاد نقاب دی جانا من اگر ناله
هو ایسی که دی پیران یوسف یک بو برسون
بیان تک ناتوان یونین که بعد مرا گرتو
کری هرگز نه میری خاک سی خانه غم برسون
سر پر شور من بی اب هو ای سنک سوای
تنگی هم که پاسنک و نام و آبرو برسون
کوی کیا رو برو عیشی کی نام میکشی موی

هنن رکها حیسنی تاته سی جام و سوبرسون

تبتسم سی هنن لب نشنا ابنی کبو برسون
هنسی تی زخم سان کا هی سورتی من لهور
زبان گفتگوی شوق حیرت بند رکتی بی
رمون هر چند چون آینه او کی رو برو برسون
نی دیوانه بن هر روز که لایا کردن محکو
میری پهلون کر شتار بی ای قشیر تو برسون
نه ابنی لی هنن بو جانه بیکای لی حشر من
برنگ کل رها چاک گریان بار فوریون
تور کرا کنی شمشیر قاتل سی کلو برسون
ره بی زندان میکش مست به جام و سوبرسون
کسی ز کس زکد که دوش جو یاد آبی

جهتاي سني دل شتاق کاکب اغ جغتاي
کري کو کري طوفان طلاطم شست و شو بون
موايک با وفا لب جو پر کشرين
بها کي برين موي فرديسي اتجو برسون

جلایای همین ان کلر خوي داغ ني غيشي
ماری خالسي آيا کري کي کلکي بو برسون

کيکي دیکه آراشير محفل گلستانين
رکبا صحبت سي کلکي بلبلونکا دل گلستانين
نسیم صبح شادي سالن پرتله جوسين
لکايکبار غنچونکا دهر کني دل گلستانين
جهان جي لک کيا پشي جهانسي دل اولندا
نه صحراين مقام انباي ني منزل گلستانين
ده دل ي کون جسين جاعشني تريا
کلونسي بلبلون تک سين تريا مایل گلستانين
کبي مهر کاظم کسي کلچين کا صدمه سي
جو چيتي موسي توکل نه رگزن گلستانين
نه دو تکليف طوت بوشان اي دوستو نجو
رگ گل تارين سي خنجر قاتل گلستانين
چمن کي چيتي رونق تي سدا راتو تو بهمني
نبايا کوي تخه سير کي قابل گلستانين

لکها غيشي نه مطاع اور ي ايا ته مقطع کي

که کل من جي رکيني کي لس قابل گلستانين

مين بهلا تا تهاکلي خوشونين دل گلستانين
کيکي ياد کرم ايسي روي کل گلستانين
سبب آزد کي کا محبي آخر باغبان کي سي
مواکي نه نا ايکدم مشکل گلستان مين
که کل سي تا به بيل موسي بيل گلستانين
نه جيترا بيل کوميني نه تو را بيل گلستانين
نقش سرت ملي مکور ناي جا کي جب کل
کف افوس پتي رکني مل گلستانين
خران نه کل کي بر باد آخر باغبان بمسي
يه دوون کي کي سرتا تهاکيا بيل گلستانين
سرين زندان ميکشر تا کوي دم خراب سالش
بهاي سبزي نه ايک جا در محل گلستانين
هبا ايک در دوسر مکور يا ضرار و بيل ني
بجاي بوي کل لا سوده منزل گلستانين
يه رکها ي تيرا ويدا رلندت اي پري سکر
که کرکس کوي شکر ویده احول گلستانين

۲۳۴
نه کليکا تيرا هر تک کل اي کلشن خولي
لنيم صبح و هوندي يکي ز شعل کلستان
مروت باغبان مين هي کجبه پوي وفا کلين
عبث هم آي انا چو در که چکل کلستانين

رکابي رند کياد دل چشم ترين خون بهر آيا
غرض عيشي به معني آگه با يا سبل کلستانين

نهين هي جلوه گر جسي دست مل کلستانين
تبي ساغر منط لکستني سن کل کلستانين
بهم پنجابين کيا کلکشت سي سبابت
برستان هي فروغ تر مهي تبي سبل کلستانين
گي کل کانت هين بلبين رشاخ تيرا
مجا يا آگه به باد خزان به غل کلستانين
خزان مين بلبين السبي هي روئين باد کرکلو
که اي بانده کر فصل ساري بل کلستانين
دماغ کل معطر دامن کلشن معذب هو
اگر کوي ده اپني غنرين کا کل کلستانين
صداي بوم صحراي سنا تا جرح او نهين عيشي
بطبي کي جو سستي تبي سدا نقل کلستانين

لاکون تايحي بهي مقدور نهين
نخل امن نهين سن سنک سر طور نهين
ترک دين بختي صنم کي لي کيو کز کز
کر چه بنده هون پراتنا پي تو مجبور نهين
سینه مين خون ثنائين بها و ليکن
بجهبر احسان کري بخت به منظور نهين
قوت و به نهين چشم طرب مين و رنه
بيان جو چيني هي سول جلوه مغفور نهين

عقل کل تک صفت هي اوسکا اکر داي نهين
حسن پراو کي جو ديوانه نهين عاقل نهين
سورش و اغ جکسي خون هو کر جل کيا
دلبر و مغذور هون سینه مين ميري دل نهين
ناخن تدبير کو کري هي ناحق عقل تير
قابل باشد بار عقد و مشکل نهين
بار ناعت نه بحر به کنار عشق مين
دو بوني کا تو تکه نا هي اکر ساحل نهين
منش و کم بر کچه نهين موقوف بيان اجراي
شمع کا هي نور کا نه کرمه کامل نهين

زندگی کا کیا اوتھا دی بیان کوی رہ کر
 جس جگہ خنجر نہیں جس شہر میں قتل نہیں
 ناقہ سیلی کیا ہو بھول رہی سوی چند
 سر چکا ہوں امتحانِ عشق میں قابل نہیں
 کو بیابانِ مرک مجھ کو تشنہ کا می نہ کیا
 شکریٰ مثل سکندر خضریٰ سایل نہیں
 طایر قبلہ ناموں ناز پرورد نفس
 عمر ہر محبت تماشایِ جہن حاصل نہیں
 مرغِ دل زلفونین او پچھا کر نگہ سی رخ
 دامِ سن پستایِ بیان جو شیر کا کھیل نہیں
 روبرو کس معنی سی ہو کا تری ماہ چارہ
 ایسی برو ہی نہیں زلفین نہیں ہن تلی نہیں
 رشک کر تہ میں عبث مجھ پر جو بان بہار
 چشمِ ترکس ہوں جہن کو دید کی قابل نہیں
 جز غم و اندوہ و رنج و محنت آخر کیا لا

خوبے بولنی نہ کہتا تھا کہ عیشی مل نہیں

یہی حوشت ہی تو اکدن لگا اگر گلشن میں
 بڑی ہوئی بیتی موندہ کسی صحرا کی دامن میں
 ہوا ہی سوز سی یہ ساز مجھ کو عشق کی دوت
 کہ میرا نام لیکر آگ سلکاتی ہن کلشن میں
 یہی ہی سوزش و اغ جنون تو جل بھینکی ہم
 برنگِ اخگر افروزہ اکیدن کنج کلشن میں
 کمری کیا امتیاز کفر و دین چشمِ حقیقت میں
 وہی تسبیح کا رشتہ ہی زنا ر برہمن میں
 ہوا ہوں بقدر کلمہ بیدہ میں رنجِ اسیر سی
 کہ ہی زنجیر کا حلقہ شکل طوق کرد میں
 جلایا زمرہ نہ اسکی دل ہم درد مند و کنا
 لکادی آتش کل کوی بیل کے نشیمن میں
 موثر کب لائل میں ہو تر پست عیشی
 ہنوز ہزار سرمہ سی بھارت چشم سوز میں

کچھ سوای تلخ کامی بیان لفظِ پناہ نہیں
 کھانے ستا میں ہن لای ہی حوشتِ پناہ نہیں
 خواں بھمت پر و گرنہ سما کی کیا نہیں
 کلشن بیل سن سبزہ نہیں بوٹا نہیں
 آئینہ سر کو دیکھتا تاکہ بتیا نہیں
 کوٹریوں کے مول یوسف کی دہان بکتا نہیں
 خود فرو شیر کا تری ہی جسجکہ باز گرم

لکه چرانی هی مچکوب ابی بنی حال بر
اس قدر بجه ناتوان سی سرگرازی کیا ضرور
مایه آشوب بخشه بچکو کهنای بجای نه
آشنا را کیا هی و جسمین بنی هی تونان
کاسه سرخوش سی میراتی سدا هوا
هر شرار سنگ هی شمع تجلای جمال

سجن او کی عجا یلطف لکنت مین کما^{مین}
غم بجران و دو برج و داغ عشق و درد و دل
ستم آهک شنای و سطلی غریبی سستی مین
لب جان پر و رحبان کری شاید سجا^{مین}
یدان سر بر سر زانوی تسلیم و رضا خم^{مین}
تن تنها مباد منزل سستی مین رجاوی

طی کر کیا به راه خوش حال کاروان
فرما در کسکی تانته سی کچی که جاده وار
لوتا شری کتافه یون ضرور خوش دل
کوئی نه رفیقان عدم سی بهر اید هر
یوسف کوبی او طای زینجا که کمر کیمت
بسجونه راه منزل مقصود بر خطر
ذه رنگ مبهی ابکی سفر مین شریک هی

طوطی لقویر سان مونه مین زبان کویا^{مین}
بوی گل مونه بزم یار مین مین خارا بنین
کون افتنه خرام ناز سی بر پاشین
کون از زبان هی جسمین تو پدا بنین
بخودی میری مین ساغر و مینا بنین
طوری هر کوه کین ویده مینا بنین

نراکت سی زبان بر صحر کدیا کلا^{مین}
یپی دو چار ظالم بارنا بچکوستانی مین
خراکمی هم به صدمه کلکی خاطر سی اوثنای مین
اسی امید پر مین زارون زهر کهای مین
دمان ده خنجر خونخوار کو پتر حقای مین
او تنوعشی عدم کو قافلی یار و کچی جایی مین

هم ناتوان ره گی دنبال کاروان
راه دفا مین هم بوی پامال کاروان
تاراج جیسی ترک سری مال کاروان
معلوم کس سی کچی احوال کاروان
بس بکلی جذب عشق پروبال کاروان
رنج و الم هی شومی اعمال کاروان
عیشی زهر سعادت و اقبال کاروان

۲۳۳

اینا کیا ذکر هست و بود کردن
 در دراجت ہی کہ طبعی بوی
 باؤن کو ہوسیر خاک لہیب
 دی نہ رخصت علومت نی
 جو تیری زلف عنبرین سکنی
 حق میں عیشی کی مانیو نہ کبھی
 بینو دی کی کیا نمود کریں
 زخم کو و لکی مشک سود کریں
 ابنی طالع اگر سود کریں
 کہ غم نقص و فز سود کریں
 کب طے سوی مشک و عود کریں
 مستی جو کفت کو حود کریں

چمن میں شاخ سی صطرح کل کل کھلی کرتی ہن
 بہار لاد داغ تنہا ہو کی بیان اس جا
 جہان پر مغان کی دو میں ہی بخطر بیان
 ہوا جو نخل تربت پر تیری کشتہ کی سکین دل
 کناہ مست کی کی بیان تیغ آزمای کی
 یہ مجنون رو کی کتا تہا برا ہو ضعف کا باز
 عدم ای غم میں ہی دور شہرستان مستی
 انریاں ہوسمع داغ و لہنی کہ بخشای ہے
 میری دامن میں یوں تر کالسی شرمی لگی کرتی ہن
 ہو کی قطرہ خنجر سی میری قاتل کی کرتی ہن
 کہ مست و محست با ہم کلی مل ملکی کرتی ہن
 بجای بر کل او عین سی شرمی سل کی کرتی ہن
 کہ قطرہ ہی کی زخم ترسی ہر کہاں کی کرتی ہن
 قریب آئے ہن جب ہم ناقہ و حمل کی کرتی ہن
 مسافر ایک نزد یک آخر اس منزل کی کرتی ہن
 پستی خود بخود خاک پر میری محفل کی کرتی ہن

رات نہا تہا دل و بخت شک آب میں
 کیا کہوں تنہا میں ابنی کہ دریا میں
 ناکہ کس شفتہ کا گرم اثر ہی کہ آج
 طینت بد کو ہنوشد کا مل سی سود
 بر رب را و دل ہو میں اگر صبر
 کنگر موج سر راہ تہا نک آب میں
 عکس کی گر میرا تو لگی زنگ آب میں
 جا کہ سمندر جہا جی ہنک آب میں
 جل نہ سکی خضر سی کشتی ہنک آب میں
 پای در آبدار لعل کا زنگ آب میں

دېرې دېرې مينه اېک سې تې لکې
 رات جواد ترا تاده وڅوخ فرنگ آيين
 بزم سې او تاجو بار رند و پېکا وېن
 شيشه يې سنگ پر کا سه بک آيين
 سر په نه فرصت يې يار کي ويدا رک
 ډوبکي لکي هم ډکلي امنک آيين
 سامني عيشي کي د کيک چنډي نه لږ غري
 ډوب مري کا عبت هو کي تنک آيين

بېه لو تايې دل غېرم هوس خون مين
 که صوت گک غرق يې لفس خون مين
 مين اېک شې کين کلشن مين جا کي رويا
 نهال کل يې ډوبکي کي برس خون مين
 قضا جونا قه خالي کو نجد مين لاي
 توشک ميتس سې تر هو کي جرس خون مين
 ماري نامه حشر مين لېملو کي طرح
 بړي تر پستي مين مضمون بشړ و خون مين
 يېه کل کس آلمه پا کا کلا که وادي کي
 تمام هو کي رنگين خار و حس خون مين
 ادب نه اتني يې حضرت ندي که قاتل کا
 بوقت قتل ډوبون سم فرس خون مين
 هو يې ايترا شاي زک کل معلوم
 هجوم گريه ډوبوي مکر ففس خون مين
 ده شعله د لېن نهان يې مير که کر کل جا
 تو طور اگ مين لوتې پړا قفس خون مين

اېي کچو عيشي کي جا کي تو خيږ
 بېدای آج سر دامن غس خون مين

تا فلک کس دن سر آه سحر کنجا نهين
 بر تير دل سوي رحم اي فتنه کر کنجا نهين
 زلت کي اميد کيا رکون که کينه سې مري
 اېک يې پکان بې لخت جک کنجا نهين
 سرگرا لي اتني پمار محبت سې نکر
 اېک دودن سې اب سکو شتر کنجا نهين
 شمع تري ساهه جلبي کا کردن کيا صله
 کام مير اسوز دل سې تا سحر کنجا نهين
 تخم ريزي مزرع هستي مين کس اميد
 کار نخل آرزو بهان تا ثمر کنجا نهين
 بجه سې صدمه انتظار وصل کا بوجو که بيان
 روزکب غده کا تار و زد کر کنجا نهين

لکھ سکی نقاش بقویر بس بر کی کیا تمام
نوک سی خامہ کی وہ موی کمر کھینچا نہیں
مرحدہ پری کا ہی طی ہو یا آیا عین اب
کھنزل کر کہ آگے یہ سفر کھینچتا نہیں

نقشِ رونق آباد کیا کیا جن کے یاد میں
بوی کل کھنچ ہم کلشن کی خانہ زاد میں
مشت پرانی کہاں بجا میں ہم آریہ
رونق کلشن نہ زیبانہ صیاد میں
جلوہ فرمایا کاغذ وہ کئی بجا ہی کہ آج
دیدہ و دل کدھر صفت مبارک یاد میں
انقباض دل ہو ہی باعث ضبط نفس
ورنہ ای میل غزلخواہ میں ہم شاد میں
کریٹ ربط ترکھی غاصر کو جو دیکھا عجز سے
نقش روی آب میں ہم یا کرہ بر باد میں
کس کے مژگان بے ماری سائہ کاوش سے
خون کی قطری رگوں میں نشتر فضا و
بیان رضا محبوب کے منظو خاطر ہی فقط
ای نزاکت ذبح کی قاتل کو خشتِ ایزد
دھل ہو یا بھر ہو ہر امر میں ہم شاد میں
سو کلو مشتاق آبِ خضر فولاد میں

کر چکا عین طواف خانہ کو کا قصد
جب تک ہندوستان کی بیکدہ آباد میں

کین جگر میں داغ نہ کیا یہ التیار میں
جای خون رک رک میں مثل سنگ میں چکار میں
نغمہ سخی لہن ترایا جب سی لب میں یار کے
طور کھی شعلہ میں آہ شوق کی چکار میں
دیکھی صبح حصول آرزو کب موندہ دکھائی
کین تو میں امید پر ایک عمر شبیدار میں
درد سی الفت ہی مجھ کو رنج سے مانوس میں
چین سے پیغمبریت ہی بیان آرام سی نذر میں
نقد دل گرفت زینیا منظر حذب عشق
انہک جو ذلتیں ست ہیں ہی میں خوار میں
کیا ہو یے کہلینی کا بندہ کیا یار خیال
جسم خون افشان ہو میں جو رنگ کچکار میں

زندگانہ سے مجھ پر اپنے نہ کیوں دیاس ہو
جان کس موت میں عین عشق کی بچار میں